

Fil-Qorti tal-Magistrati (Malta)
Bhala Qorti Ta' Ġudikatura Kriminali

Magistrat Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)

Il-Pulizija

-vs-

Joseph Azzopardi, detentur tal-Karta tal-Identità bin-numru 436676M,
Paul Bezzina, detentur tal-Karta tal-Identità bin-numru 595577M, u
Albert Tabone, detentur tal-Karta tal-Identità bin-numru 139858M.

Każ Dwana Nru.1946/24

Illum, 24 ta' Ġunju, 2025

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tal-imputati **Joseph Azzopardi, Paul Bezzina u Albert Tabone**, f'isimhom proprju kif ukoll fil-kapaċità tagħhom ta' Diretturi għan-nom u in rappresentanza tas-soċjetà **Agostino Padre Limited (C60382)** u cioè`:

Fuq talba tad-Direttur Ġenerali tad-Dwana talli-

Fit-30 ta' Novembru, 2013, għamlu dikjarazzjoni jew issottomettew informazzjoni li kienet falza f'dettal materjali, fis-sens li l-kwantità ta' **13,000 litru gas oil** kif kien dikjarat fid-dokument **SHIP'S STORES DECLARATION**, ma kienitx dik attwali, u dan irriżulta sussegwentement wara intervent u tfittxija li saret mill-Uffiċjali tad-Dwana u tal-Pulizija fuq il-bastiment **AGOSTINO PADRE**, għewwa l-Marsa, fejn instab li xjentement gew fil-pussess u/jew kellhom taht il-kontroll tagħhom, importaw jew kellhom b'xi mod ieħor x'jaqsmu filli jiġu importati jew imdahhla f'Malta, kif ukoll laqgħu għandhom, jew ukoll kellhom b'xi mod x'jaqsmu fil-garr, twarrib, ħabi jew depożt ta'

28,920 litru gas oil, li **13,989.3 litru** minnu, wara analiżi, irriżulta li kien illeċitu, u dan, bil-ħsieb li jiġi ffrodat il-Gvern mid-**Dazju** u t-**Taxxa** li jkun imiss jithallas fuqu, jew biex tinheles xi projbizzjoni jew limitazzjoni tad-Dwana dwar dan il-*gas oil*.

Dawn it-**13,989.3 litru gas oil**, li l-importazzjoni u l-pussess tiegħu huwa pprojbit u/jew ristrett u/jew limitat, għandu **Valur totali ta' €7,834, Dazju tas-Sisa** kif ukoll **Taxxa fuq il-Valur Miżjud (VAT)** dovuti jammontaw għal **€5,629** u **€2,423** rispettivament; liema **Dazju** u **Taxxa** ma kinux ġew imħallsa jew kawtelati.

Ukoll fuq talba tal-Kummissarju tat-Taxxi talli-

Fit-30 ta' Novembru, 2013, għamlu dikjarazzjoni jew issottomettew informazzjoni li kienet falza f'dettal materjali, fis-sens li l-kwantità ta' **13,000 litru gas oil** kif kien dikjarat fid-dokument *SHIP'S STORES DECLARATION*, ma kienitx dik attwali, u dan irriżulta sussegwentement wara intervent u tfittxija li saret mill-Uffiċjali tad-Dwana u tal-Pulizija fuq il-bastiment *AGOSTINO PADRE*, ġewwa l-Marsa, fejn instab li xjentement ġew fil-pussess u/jew kellhom taht il-kontroll tagħhom, importaw jew kellhom b'xi mod ieħor x'jaqsmu filli jiġu importati jew imdahħla f'Malta, kif ukoll laqgħu għandhom, jew ukoll kellhom b'xi mod x'jaqsmu fil-garr, twarrib, ħabi jew depożt ta' **28,920 litru gas oil**, li **13,989.3 litru** minnu, wara analiżi, irriżulta li kien illeċitu, u dan, bil-ħsieb li jiġi ffrodat il-Gvern mid-**Dazju** u t-**Taxxa** li jkun imiss jithallas fuqu, jew biex tinheles xi projbizzjoni jew limitazzjoni tad-Dwana dwar dan il-*gas oil*.

Dawn it-**13,989.3 litru gas oil**, li l-importazzjoni u l-pussess tiegħu huwa pprojbit u/jew ristrett u/jew limitat, għandu **Valur totali ta' €7,834, Dazju tas-Sisa** kif ukoll **Taxxa fuq il-Valur Miżjud (VAT)** dovuti jammontaw għal **€5,629** u **€2,423** rispettivament; liema **Dazju** u **Taxxa** ma kinux ġew imħallsa jew kawtelati.

U b'hekk **Paul Bezzina** sar reċidiv ai termini tal-Artikoli 49 u 50 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta b'sentenzi mogħtija mill-Qorti ta' Malta, liema sentenzi saru definittivi u ma jistghux jiġu mibdula.

Il-Qorti giet ġentilment mitluba sabiex fil-każ ta' htija, barra li tinfliggi l-pieni stabbiliti mil-Liġi, tordna wkoll il-konfiska tal-oġġetti kollha esebiti.

Il-Qorti giet ukoll ġentilment mitluba sabiex f'każ ta' htija tikkundanna lill-akkuzati għal ħlas ta' spejjeż li jkollhom x'jaqsmu mal-ħatra ta' esperti jew periti fil-proċeduri hekk kif ikkontemplat fl-Artikolu 533 tal-Kapitlu 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Illi din il-kawża giet assenjata lil din il-Qorti kif preseduta fl-“Assenjazzjonijiet ta’ Kawżi u Doveri” b’digriet moghti mis-S.T.O. Prim Imħallef Mark Chetcuti fit-2 ta’ Frar, 2024.

Illi l-ewwel seduta minn din il-Qorti kif preseduta saret fit-8 t’April, 2024, fejn dakinhar il-prosekuzzjoni eżentat lill-Qorti milli terġa’ tisma’ x-xhieda kollha li kienu nstemgħu mill-Qorti kif diversament preseduta.

Fis-seduta tas-6 ta’ Mejju, 2024 id-difiża eżentat lill-Qorti mis-smiġh mill-ġdid tal-provi.

Semgħet ix-xhieda.

Semgħet is-sottomissjonijiet magħmula mill-prosekuzzjoni u mid-difiża dwar il-piena.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Ikkunsidrat:

Il-Provi

Id-Deputat Registratur Marica Mifsud esebiet Proċess Verbal u l-atti tal-inkjesta numru 949/13 dwar ‘Sejba ta’ *fuel* fuq il-vettura Isuzu LCR865, fuq il-bastiment *Gold Finder* u fuq il-bastiment *Agostino Padre* li sehħet nhar it-30 ta’ Novembru, 2013.¹

L-Ispettur Yvonne Farrugia² xehdet fis-seduta tal-14 ta’ Novembru, 2016 fejn spjegat kif, bħala *Duty Officer* fl-*Economic Crimes Unit* nhar it-30 ta’ Novembru, 2013, kienet mitluba l-assistenza minn Carmel Attard, *manager enforcement* fid-dipartiment tad-Dwana, f’investigazzjoni dwar suspettat kuntrabandu ta’ *fuel*. Matul dik il-ġurnata, il-*Customs Enforcement Unit* kienu rċewew informazzjoni kunfidenzjali dwar trasferiment illegali ta’ *fuel* ġewwa *Mifsud Veranda*, l-Marsa minn fuq *trawler*, ‘*Agostino Padre*’ għal fuq *work boat* ‘*Goldfinder*’ u minn hemmhekk kien qed jiġi ippumpjat għal fuq vann Isuzu bin-numru ta’ registrazzjoni LCR865.

Ix-xhud qalet illi meta l-uffiċjali tad-Dwana għamlu spezzjoni f’dik l-area, ma kien kienx hemm attività għaddejja, iżda kienu innotaw illi l-*working boat* ‘*Goldfinder*’ kienet irmiġġata mal-konkos, filwaqt illi l-bastiment ‘*Agostino Padre*’ kien marbut ftit ‘l barra ma’ vapuri oħrajn. L-uffiċjali kienu nnotaw ukoll illi l-vann Isuzu abjad kien qiegħed ġo *hut* fil-viċinanzi, liema *hut* kienet magħluqa. Wara li għamlu

¹ Verbal a fol.9 u **Dok.MM** a fol.11

² Xhieda a fol.45-53.

kuntatt mas-sid, Paul Bezzina, dan mar fuq il-post u fil-presenza tiegħu, saru *searches*.

Mir-records irriżulta illi l-bastiment *'Agostino Padre'* iddikjara li kien wasal dakinhar stess fit-30 ta' Novembru, 2013 għall-habta tal-5:00 ta' filgħodu u iddikjara illi kellu abbord tlettax-il elf (13,000) litru *gasoil*.³

Bezzina qal lill-uffiċjali tad-Dwana illi l-*hut* kienet proprjeta` ta' ċertu Victor Zammit. Meta dahlu gēwwa, l-uffiċjali raw illi l-vann kien mgħobbi b'ammont ta' ramel fil-kabina ta' wara. Izda taht dak ir-ramel, kien hemm tank konsistenti f'żewġ *compartments* li kellhom żewġ *outlets* differenti. Bezzina spjega illi kien qiegħed igorr xi *sludge* li kien qiegħed jippompja mill-*'Goldfinder'*.

Ix-xhud qalet illi kienet saret spezzjoni wkoll fuq l-*'Agostino Padre'* fejn abbord kien hemm sitt *crew members* Eġizzjani. Erbgħa minnhom kienu tressqu l-Qorti preċedement u wara li ingħataw il-helsien mill-arrest pendenti l-proċeduri, kienu bdew jaħdmu għal *Agostino Padre Limited*.

Ix-xhud qalet illi meta l-uffiċjali tad-Dwana marru fuq il-post, issuspettaw li fuq l-*'Agostino Padre'* kien hemm aktar *fuel* minn dak iddikjarat mad-Dwana u għalhekk hađu kampjuni ta' *fuel* mit-tankijiet li kien hemm fuq dak il-bastiment kif ukoll mill-*work boat 'Goldfinder'* u mill-vettura *Isuzu Elf*. Inħargu rċevuti għal *'items withheld by customs pending investigation'* għaž-żewġ bastimenti, għall-vann kif ukoll għall-kampjuni kollha, liema rċevuti kienu ffirmati minn Paul Bezzina.

Dakinhar stess kienet infethet inkjesta maġisterjali fejn gēw appuntati diversi esperti. Kien stabbilit illi l-bastiment *'Agostino Padre'* kien proprjeta` tal-kumpanija *Agostino Padre Limited*, numru ta' registrazzjoni C60382 li tagħha kienu diretturi it-tliet imputati. Il-bastiment *'Goldfinder'* u l-vann *Isuzu* kienu rreġistrati f'isem Paul Bezzina, li kellu sehem ukoll fil-kumpanija *Agostino Padre Limited*.

Ix-xhud spjegat illi l-imputat Bezzina kien irrilaxxa żewġ stqarrijiet fejn qal illi hu kien jaħdem għal rasu fis-sajd u manutenzjoni fuq bastimenti.⁴ Qal illi *Agostino Padre Limited* kienet thaddem il-bastiment *'Agostino Padre'* b'sitt *crew members*, inkluż il-kaptan Ihab u l-inġinier Kaled. Bezzina qal illi r-rwol tiegħu fil-kumpanija kien li jagħmel manutenzjoni generali fuq il-bastiment. Fit-30 ta' Novembru, 2013 qal li kien qed jagħmel manutenzjoni fuq il-*work boat* tiegħu il-*'Goldfinder'*. Qal illi kien qiegħed jiġbed l-*isludge* minn dak il-bastiment għal go l-vann *Isuzu* biex ikun jista' jarmih. Dakinhar kellu jieqaf minn dak ix-xogħol biex imur jagħmel xi xogħlijiet ohra li f'postijiet li kienu qegħdin jinbnew fil-Għarghur. Stqarr illi r-ramel li kien hemm fil-kaxxa tal-vann kien fil-fatt biex jintuża f'dawk il-*flats* li kellu l-Għarghur. Qal illi wieħed mill-kompartamenti li kien hemm fuq wara tal-vann

³ *Ship's Stores Declaration* a fol.152

⁴ Stqarrijiet DOK.YF u DOK.YF1 a fol.54-61

kien mimli bl-*isludge* u n-nofs l-iehor kien *fuel* mahmuġ. Spjega illi kien jieħu dak il-*fuel* fil-garaxx biex jiffilterjah u jerga' jużah.

Stqarr illi ma kellu l-ebda involviment fil-mod kif kien jaħdem il-bastiment '*Agostino Padre*'. Qal illi Joseph Azzopardi, l-imputat l-iehor, kien jieħu hsieb *ir-running* tal-bastiment u speċjalment meta kienu jaslu lura bil-ħut.

L-imputat Bezzina kien qal illi l-biċċa l-kbira tal-*fuel* għall-'*Goldfinder*' kien igibu b'xejn billi jpartu ma' ħut minn fuq bastimenti li kienu jkunu qegħdin ibahħru barra l-ibħra territorjali Maltin.

Ix-xhud qalet illi l-imputat Azzopardi kien mar volontarjament fis-sezzjoni tal-*Economic Crime Unit* u ppreżenta xi riċevuti ta' *fuel* mixtri għall-'*Agostino Padre*' u xi dokument dwar ħut li kienu esportaw.⁵

Azzopardi irrilaxxa stqarrija fejn spjega li għalkemm ma kienx sajjied, kien jieħu hsieb il-*crew* u l-bastiment. Hu nnega li kellu xi involviment fil-kuntrabandu tal-*fuel* u enfasizza li l-*fuel* kollu abbord il-bastiment kien mixtri legalment minn Malta kull meta kien jgħidlu l-inġinier li kien hemm bżonn.⁶

Mill-irċevuti li ppreżenta Azzopardi, irriżulta illi l-aħħar li xtraw *fuel* kien fid-9 ta' Novembru, 2013, meta xtraw 18,500 litru mingħand *Mediterranean Offshore Bunkering* tal-Marsa.⁷

Ix-xhud qalet illi l-imputat Albert Tabone kien ikkonferma illi r-rwol tiegħu fil-kumpanija *Agostino Padre Ltd* kien biss li jsibilhom bejgħ għall-ħut u li l-*fuel* kien jieħu hsiebu Azzopardi.⁸

Ix-xhud qalet illi l-kaptan tal-'*Agostino Padre*', Ihab Naser Mohammed Ali Elalaili, stqarr illi kien jimxi skond ma kien jgħidlu l-inġinier u nnega illi kienu xtraw *fuel* tal-kuntrabandu.⁹ L-inġinier ikkonferma dak li qal il-kaptan, jġigifieri li l-*fuel* kien dejjem mixtri "through Joseph meta jaslu lura Malta."¹⁰ Qal illi l-aħħar li kienu għabbew *fuel* kien fl-ammont ta' 18,500 litru w wara dakinhar kienu haġġu darbtejn fuq il-baħar u kien fadal 13,000 litru. L-inġinier spjega li l-bastiment kellu sitt tankijiet, li tlieta minnhom kienu jintużaw għall-*istorage*, tnejn għal *fuel* mahmuġ u wieħed kien jinżamm bħala riserva fil-każ li jkun hemm xi *overflow*. Fit-total il-bastiment kien jesa 20,000 litru *fuel*. Qal illi kien inaddaf it-tankijiet kull tlett xhur u li kien għamilha darba biss kemm kien ilu jaħdem ma' l-'*Agostino Padre*.'

⁵ DOK.YF4 a fol.66-73; DOK.YF5 a fol.74-82 u DOK.YF6 a fol.83-86

⁶ Stqarrija DOK.YF3 a fol.62-65

⁷ DOK.YF5 a fol.74

⁸ Stqarrija DOK.YF8 a fol.88-90

⁹ Fol.49

¹⁰ Ibid

Ix-xhud komplet tispjega illi Khaled Ibrahim Ali Asous, l-inġinier, qal illi dakinhar tat-30 ta' Novembru, 2013 il-bastiment kien iddikjara 13,000 litru ta' *fuel* abbord, li skond hu kien ikkalkulat li kien hemm fiż-żewġ tankijiet li kellhom kapacià ta' 8,000 litru kull wiehed. Qal ukoll illi l-*fuel* li kien hemm fit-tankijiet tal-10,000 litru l-wiehed kien *fuel* mahmuġ li ma kienx jintuża. Spjega illi meta kienu jkun fuq il-baħar kien jiċċekkja d-*day tank* kull siegħa u meta jkun kważi vojta jerga' jimlieh permezz ta' pompa, miż-żewġ tankijiet tat-8,000 litru. Huwa qal illi peress li kien jiehu minn wiehed minn dawki iż-żewġ tankijiet, il-*fuel* ma kellux l-istess kompożizzjoni.

Ix-xhud qalet li kull meta l-kumpanija xtrat *fuel* mill-Mediterranean Offshore Bunkering kien jinżamm *sample* mill-MOBC¹¹ waqt li kien jingħata *sample* iehor lill-Agostino Padre Ltd. Meta mistoqsi għal dawki is-*samples*, l-inġinier qal illi kien użahom biex inaddaf idejh miż-żejt. Ix-xhud kienet irrintraċċat is-*samples* li żammew l-MOBC u dawn ġew mġhoddija lill-espert tal-Qorti għall-analiżi.

Sharon Debono, in rappreżentanza tal-Kummissarju tat-Taxxi għad-Dipartiment tal-VAT, esebiet u kkonfermat *letter to prosecute* mahruġa fil-konfront tal-imputati.¹²

Joseph Borg, in rappreżentanza tad-Dipartiment tad-Dwana, esebixxa u kkonferma *letter to prosecute* mahruġa fil-konfront tal-imputati,¹³ kif ukoll Nota ta' Qbid bin-numru 188/2015 rigward ammont totali ta' 28,920 litru ta' *Gas oil*, li minnhom 13,989.3 litru huma deskritti bħala *Gas oil* illegali.¹⁴ Ix-xhud esebixxa u kkonferma wkoll Nota ta' Qbid bin-numru 189/2015 rigward il-bastiment '**Agostino Padre**'.¹⁵

Ix-xhud esebixxa wkoll formalment il-*Gas oil* u l-istess bastiment bħala **DOK.JB2** u **DOK.JB4** rispettivament.¹⁶

Carmel Attard, Kap Spettur tal-infurzar fid-Dipartiment tad-Dwana, spjega illi nhar it-30 ta' Novembru, 2013 kienet waslet informazzjoni fid-dipartiment illi mal-moll tal-Mifsud Veranda fil-Marsa kien hemm bastiment bl-isem ta' '**Agostino Padre**' li minn fuq kien qed jinhatt *fuel* permezz ta' *pipe* għal fuq bastiment iehor bl-isem '**Goldfinder**', li kien trakkat qrib tiegħu u wara kien qed jiġi trasferit għal go tank li kien jinsab fuq trakk.

Meta *team* ta' uffiċjali tad-Dwana marru fuq il-post, ma kien hemm l-ebda attività għaddejja bejn dawn iż-żewġ bastimenti. Izda l-uffiċjali innutaw *pipe* mal-art fuq

¹¹ Mediterranean Offshore Bunkering Co. Ltd.

¹² Xhieda a fol.12 u **DOK.SD** a fol.13-14

¹³ **DOK.JB** a fol.17-18

¹⁴ **DOK.JB1** a fol.19

¹⁵ **DOK.JB3** a fol.20.

¹⁶ Xhieda a fol.15-16

il-moll li kien iwassal sa tinda li go fiha kien hemm trakk *Isuzu Elf* bin-numru LCR865.

Fuq il-bastiment '*Goldfinder*' kien hemm persuna barranija li ċomplet lil ċertu "Ġuzepp" u dan għadda n-numru tat-telefon ċellulari ta' Pawlu Bezzina li kien is-sid tal-'*Goldfinder*' u tat-trakk. L-ispettur tad-Dwana Jesmond Vella, li kien qiegħed imexxi l-operazzjoni, ċempel lil Bezzina u dan wasal fuq il-post wara ftit u kien preżenti matul l-ispezzjoni.

Ix-xhud spjega illi t-trakk kien mgħobbi bir-ramel tal-kostruzzjoni li tahtu kien hemm tank magħmul minn żewġ kompartamenti separati. L-ufficjali għabru kampjuni ta' *fuel* miż-żewġ kompartamenti, kif ukoll mit-tank tal-*fuel* tal-vettura. Il-kampjuni ġew issigillati u ngħata kampjun minn kull wieħed flimkien ma' riċevuta relattiva lil Bezzina. Ix-xhud esebixxa kopja tal-istess riċevuti.¹⁷

Ix-xhud kompli jispjega kif l-istess eżerċizzju sar abbord iż-żewġ bastimenti fil-presenza ta' Bezzina kif ukoll tal-pulizija li intalbu jagħtu l-assistenza. B'kollox ittiehdu seba' kampjuni mit-trakk u miż-żewġ bastimenti.¹⁸ Ix-xhud spjega illi peress ma setax jiġi ikkwantifikat l-ammont ta' *fuel*, intalbet inkjesta Maġisterjali.

Ix-xhud ikkonferma illi dakinhar stess, il-bastimenti kienu trasferiti lejn il-moll tal-*Fuel Wharf* biex jibqgħu taht għassa tad-Dwana. Il-vettura *Isuzu Elf* ġie miżmum f'maħżen ġewwa Mifsud Verandas.

Ix-xhud kompli jispjega illi xi jiem wara, kien ingħata struzzjonijiet mill-Ispettur Farrugia biex jassisti lill-Inġinier Karl Briffa fit-teħid ta' kampjuni ta' *fuel* minn fuq l-'*Agostino Padre*'.¹⁹

Ix-xhud esebixxa faxxikolu ta' dokumenti li ġew ippreżentati lid-Dwana meta l-'*Agostino Padre*' wasal lura minn barra l-ibħra territorjali ta' Malta fit-30 ta' Novembru, 2013.²⁰

Sussegwentement, il-Maġistrat Inkwirenti kienet laqgħet talba biex l-'*Agostino Padre*' jiġi rilaxxat taht numru ta' kundizzjonijiet, fosthom illi l-fuel abbord kellu jinħatt kollu fil-presenza tas-sidien, tal-pulizija u tad-Dwana taht is-supervizjoni tal-Inġinier Karl Briffa. Ix-xhud spjega illi meta sar dak l-eżerċizzju u l-fuel tbattal f'tankijiet tal-plastic magħrufa bħala *intermediate bulk containers (IBCs)*, li kellhom jinżammu għand l-Enemalta, instab li kien hemm 28,920 litru, ċioe aktar mit-13,000 litru li kienu ġew dikjarati mad-Dwana. Ix-xhud qal illi minn dak l-ammont, 13,889.3 litru irriżulta li kien fuel illeċitu. Barra minn hekk, kien konfermat illi l-

¹⁷ DOK.CA, DOK.CA1 u DOK.CA2 a fol.275-277.

¹⁸ DOK.CA3 a fol.278

¹⁹ *Fuel Samples* DOK.CA4 a fol.279 u *Withheld form* DOK.CA5 a fol.280

²⁰ DOK.CA6 a fol.281-283.

kampjun tal-*Gas oil* miġbur mingħand *Island Bunkers Oil Ltd* ma kienx kompatibbli mal-kampjuni li kienu ttiehdu minn fuq l-*'Agostino Padre'*.²¹

Ix-xhud spjega illi l-istess proċess sar meta l-Maġistrat Inkwirenti laqgħet it-talba għar-rilaxx tal-bastiment *'Goldfinder'* u t-trakk Isuzu Elf. L-ammont ta' fuel skarikat minn fuq dak il-bastiment kien ta' 7,180 litru ta' *gas oil* li minnhom instab illi 6,030 kien fuel illeċitu.²²

Jesmond Vella, dakinhar Spettur fis-Sezzjoni tal-Infurzar tad-Dwana, xehed fis-seduta tal-21 ta' Jannar, 2019 u kkonferma illi fit-30 ta' Novembru, 2013, kien mexxa investigazzjoni dwar allegat hatt ta' fuel minn fuq żewġ bastimenti, l-*'Agostino Padre'* u l-*'Goldfinder'* għal fuq trakk Isuzu bin-numru LCR865.

Meta x-xhud u l-kollegi tiegħu marru fuq il-post ġewwa *Mifsud Veranda* fil-Marsa, sabu *pipe* nieżel minn fuq il-bastimenti għal fejn *shed* tal-ħadid. Kompla jispjega:

"Però dan il-pipe ma kien ikkomunikat mal-ebda vettura indikata skond l-informazzjoni."²³

Meta ttawlu ġewwa x-*shed* raw il-vettura Isuzu b'dak in-numru ta' registrazzjoni ipparkjata hemmhekk. Ix-xhud spjega li persuna li kienet fuq il-*'Goldfinder'* tatu n-numru tat-telefon ta' Paul Bezzina, l-imputat, li kien is-sid ta' dak il-bastiment. Hu ġie fuq il-post wara ftit minuti li ċempillu x-xhud u ikkowopera mill-ewwel.

Bezzina kien wieġeb fin-negattiv meta mistoqsi jekk kellux xi haġa mohbija fit-trakk u qal illi kellu ramel. Meta x-xhud qallu li kien se jagħmel naqra tfittxija, Bezzina qallu li taht ir-ramel kellu tank maqsum f'żewġ kompartamenti fejn kien iżomm *sludge* f'wiehed u *diesel* fl-iehor. Ix-xhud qal illi ttiehdu *samples* minn kull tank kif ukoll mit-tank tal-vettura.²⁴

Ix-xhud qal illi peress li l-imputat kien spjegalu li d-*diesel* fit-tank taht ir-ramel kien hatt u minn fuq il-*'Goldfinder'* kien mehtieg li jiehdu kampjuni minn fuq dak il-bastiment ukoll:

"Hu m'oggezzjonax u hallieni u tlajna fuq il-Goldfinder hadna samples ohrajn mid-day tanks u anke xi tankijiet ohra li kellu fuq wara."²⁵

Ix-xhud spjega illi meta mistoqsi minn fejn ġab dak il-fuel, l-imputat kien qallu li kien *"xtrah mil-Libya."*²⁶ Ix-xhud kompla jispjega illi telgħu ukoll fuq l-*'Agostino Padre'* li kien trakkat mal-*'Goldfinder'* u ttiehdu kampjuni minn hemmhekk ukoll.

²¹ Xhieda a fol.272

²² Xhieda a fol.273

²³ Xhieda a fol.393

²⁴ **DOK.JV** a fol.403-405

²⁵ Xhieda a fol.395.

²⁶ Xhieda a fol.396

Spjega illi kienu jittieħdu tliet kampjuni minn kull tank jekk ikun separat minn tankijiet ohra. Fil-każ tal-*'Agostino Padre'* kienu ħadu "*set ta' 3 samples mid-day tank biss, minhabba li kienu interconnected, kif qalilna l-kaptan.*"²⁷

Ix-xhud spjega kif kull *sample* gie ssiġillat b'siġilli differenti u referenza għal kull siġill titniżżel fil-*withheld form* relattiva.

In kontro-eżami, x-xhud tenna illi l-kampjuni ttieħdu mill-fizzjali tad-Dwana u/jew bl-ġhajnuna tal-imputat jew xi ħadd mill-*crew* permezz ta' pompi jew pajpijiet. Dak iż-żmien id-dipartiment kellu pompi żgħar tal-*plastic*.

"Difiża: intużaw separatament għall-kull sett? Intużat l-istess pompa għalihom kollha?

Xhud: mhux dejjem tintuża l-pompa. Hafna drabi jtellghulek huma b'bott jew jifthulek valve u jgibulek container, qed tifhem? Titfa fih.

Difiża: eżattament kif sar, kull gbir għal kull sample m'għandnix?

Xhud: M'għandix le."²⁸

Hilary Fenech, uffiċjal tad-Dwana, xehed dwar is-sehem tiegħu fl-investigazzjoni wara li d-dipartiment kien irċieva informazzjoni dwar allegat *transfer* ta' *fuel* fi *New Port Mifsud Veranda*. Spjega illi a bażi ta' dik l-informazzjoni, huma kienu qegħdin ifittxu vann li fil-fatt sabuh fuq il-post ġewwa *shed*. Wara li sar kuntatt mas-sid, Paul Bezzina, dan mar fuq il-post. Ix-xhud komplja jispjega:

*"....mill-ewwel qalilna li dal-vann kien mimli bis-sand kien hemm ir-ramel fuqu u taht ir-ramel kien hemm tank viżibbli, li kien fih xi ħaġa ohra. U minn hemm mill-ewwel qalilna li kellu sludge, kellu, dat-tank kien maqsum fi tnejn, kellu sludge fuq naha u fuel in-naha l-ohra. Imbagħad qalilna wkoll illi dal-fuel kien imtella mill-Goldfinder li hija lanċa, tiegħu ukoll, ta' Mr Bezzina u li l-fuel kien ġej mill-Libya."*²⁹

John Bonnici,³⁰ fizzjal tad-Dwana fis-Sezzjoni tal-Infurzar, xehed illi fit-30 ta' Novembru, 2013, id-dipartiment kien irċieva telefonata dwar allegat ħatt ta' *fuel* minn fuq xi laneċ għal fuq trakk. Meta x-xhud u l-kollegi marru fuq il-post raw *pipe* nieżel minn fuq lanċa minnhom għal fuq l-art u kien iwassal sa *shed* li kien magħluq. Meta ttawlu ġewwa, raw it-trakk li kien issemma' fit-telefonata.

Ix-xhud spjega illi sid il-vettura, Paul Bezzina, kien ikkuntattjat u wasal fuq il-post wara ftit minuti. Hu informa lill-uffiċjali illi taht ir-ramel li kellu fil-kaxxa tat-trakk kien hemm tank maqsum fi tnejn, nofs kien fih *sludge* u n-nofs l-ieħor *diesel*. Is-sid qalilhom li d-*diesel* kien ġabu minn fuq il-lanċa *'Goldfinder'* u informahom li fit-

²⁷ Xhieda a fol.397

²⁸ Xhieda a fol.401

²⁹ Xhieda a fol.412

³⁰ Xhieda a fol. 416-419

tankijiet tagħha kien hemm sitt elef litru. Fuq il-lanċa, l-uffiċjali sabu tlett tankijiet oħra fuq in-naħa ta' wara. Hadu kampjuni minn tnejn minnhom iżda t-tielet tank kien inaċċessibbli u kien qiegħed f'tali pożizzjoni li ma setgħux jiehdu kampjuni minnu u lanqas jissigillawh. Is-sid qalilhom illi dak id-*diesel* kien mil-Libya.

Ix-xhud kompli jispjega illi aktar kampjuni ttiehdu mit-tankijiet tal-'**Agostino Padre**.' L-imputat Bezzina kien qalilhom illi kien hemm tlettax-il litru ta' *fuel* abbord.

Martin Florian, *Chief Inspector* fid-Dipartiment tad-Dwana, ikkonferma sensiela ta' dokumenti li hu kien ġabar mis-*Sea Passenger Terminal* fuq talba tal-pulizija. Dawk id-dokumenti kienu jikkomprenđu l-*IMO General Declaration*, *Crew List* u *Ship's Stores Declaration* tal-bastiment '**Agostino Padre**.'³¹

John Cachia, *Head Accounts* tal-Mediterranean Offshore Bunkering Company, ikkonferma dokumenti maħruġa mill-uffiċju tiegħu rigward forniture ta' *diesel* lill-bastiment '**Agostino Padre**' bin-numru MFA6025.³²

Ix-xhud spjega illi l-fornitura tad-*diesel* lis-sajjieda hija eżenti mit-taxxi u mill-VAT u għalhekk hemm moniteragg fuqha biex wieħed jieħu skond kwota allokata lilu. Dik il-kwota tinħadem mid-Dipartiment tas-Sajd skond il-qabda li jirrapportaw kull sena s-sajjieda mal-pixkerija. Imbagħad, dak id-Dipartiment jgħaddi l-kwota lill-MOBC³³ sabiex dawn jaraw illi matul is-sena, kull bastiment jieħu forniture ta' *fuel* li ma taqbiżx dik il-kwota. Ix-xhud kompli jispjega illi min ma jirraportax qabda, ma jkollux kwota, u aktar ma tkun kbira l-qabda, akbar tkun il-kwota għax qabda kbira tfisser illi saret aktar attività ta' sajd u għalhekk hemm bżonn aktar *diesel*.

L-istess xhud ġie riprodott fis-seduta tat-23 t'Ottubru, 2017 fejn ikkonferma illi l-kwota tal-**Agostino Padre** għas-sena 2013 kienet ta' 123,726 litru, ibbażata fuq il-qabda tas-sena 2012. Il-bastiment kien allokat 96,361 litru għas-sena ta' wara, cioè l-2014.³⁴

Carmel Fabri, Assistent Direttur tad-Dwana li qabel kien imexxi l-*Fuel Section* fid-dipartiment, spjega kif kien għamel il-valutazzjoni u komputazzjoni tat-taxxi fuq 13,989 litru ta' *diesel* skond ir-rati li kienu japplikaw nhar it-30 ta' Novembru, 2013. Ix-xhud esebixxa dokument bil-kalkoli li kien għamel u spjega illi dawk kienu applikabbli kemm għall-'**Agostino Padre**' kif ukoll għall-'**Goldfinder**.'³⁵

³¹ Xhieda a fol.438-441 u **DOK.YF10** a fol.100-152

³² Xhieda a fol.286-289 u **DOK.YF9** a fol.91-98

³³ Mediterranean Offshore Bunkering Co. Ltd.

³⁴ Xhieda a fol.303-306 u **DOK.X** a fol.307

³⁵ Xhieda a fol.308-313; **DOK.CF** a fol. 314 u **DOK.CF1** a fol.315

Michael Savona, Assistent Registratur fir-Registru tal-Bastimenti Merkantili tal-Bandiera Maltija ġewwa Transport Malta, ikkonferma illi l-**'Agostino Padre'** kien registrat fl-2009 fuq *Stella del Mare Limited* u ġie trasferit lil *Agostino Padre Ltd* fl-2013.³⁶

PL. Quentin Tanti, in rappreżentanza tal-Malta Financial Services Authority u r-Registratur tal-Kumpaniji, ikkonferma illi *Agostino Padre Limited* kienet registrata taħt il-liġijiet ta' Malta fid-9 ta' Mejju, 2013 u li bħala diretturi kien hemm it-tliet imputati. Sussegwentement, fl-14 ta' Settembru, 2015, l-imputati rriżenjaw minn diretturi u flokhom daħlet Dr. Graziella Attard. Imbagħad fil-11 ta' Marzu, 2016 sar trasferiment tal-ishma kollha tat-tliet imputati lill-istess Attard u għaldaqstant il-kumpanija saret *single member company*.³⁷

L-Avukat Martin Bajada, espert mahtur fl-Inkjestja Maġisterjali sabiex jeżamina l-apparat ta' GPS u l-*Vessel Monitoring System (VMS)* tad-Dipartiment tas-Sajd u l-Agrikoltura dwar iż-żewġ bastimenti, ikkonkluda illi minn analiżi u tfittxija fl-apparat elettroniku elevat minn fuq il-**'Goldfinder'** u l-**'Agostino Padre'** "ma kien hemm l-ebda Waypoint setting fuq il-GPS għal perjodu bejn it-22 ta' Ġunju, 2013 u t-2 ta' Diċembru, 2013."³⁸

Profs. Alfred Vella, mahtur biex janalizzja l-kampjuni tal-*fuel* li kienu elevati minn fuq iż-żewġ bastimenti u l-vettura Isuzu sabiex jistabbilixxi jekk dak il-*fuel* kienx registrat skond il-liġi, ikkonkluda illi t-tmin kampjuni ġew identifikati bħala *gasoil*. Dan huwa *fuel* marittimu u mhux permess li jintuża f'vetturi tat-triq minhabba li l-livell ta' kubrit li fih, huwa oġġla minn dak permess għal *road transport*.

L-espert ikkonkluda illi l-*fuel* misjub fid-*day tank* tal-**'Agostino Padre'**, jiġifieri dak li jintuża biex iħaddem il-magni, kellu l-karatteristiċi illi d-Dipartiment tad-Dwana jiddeskrivi bħala dawk ta' *gasoil duty rebate* li hu pprovdut għal użu leċitu minn ċertu utenti, fosthom is-sajjieda. Dak il-*fuel* kellu fih ammonti ta' *National Marker*, l-kimika *Sudan Yellow* u l-livell ta' kubrit li kienu fin-norma. Kellu wkoll il-kolorant aħmar.

L-espert komplja jispjega illi:

"Il-fjuwil li instabu mill-Ing Karl Briffa f'tankijiet tal-Agostino Padre li kienu jinsabu rispettivament fit-Tank A (standard middle), sigill 0011909 (=0011838); fit-Tank B (port middle) sigill 0011996 (=0011998) u fit-tank C (starboard forward) sigill 0011913 (=0011955) kien fihom il-kolorant aħmar, konċentrazzjoni hafna oġġla milli suppost ta' Sudan Yellow u konċentrazzjoni hafna inqas milli suppost ta' National Marker u kontenut ta' kubrit li hu fil-limitu permess fil-gas oil. Fl-opinjoni tal-

³⁶ Transcript of Register **DOK.MS** a fol.239 u *Bill of Sale* **DOK MS.1** a fol.241

³⁷ Xhieda a fol.242-243 u **DOK.QT** a fol.245-259

³⁸ Proċess Verbal a fol.4

esponent dawn il-fjuwils ma kinux konformi fil-kontenut ta' fiscal markers li suppost ikun fihom skond il-ligi u b'hekk jidher li kienu fjuwils kuntrabandu."³⁹

Rigward iż-żewġ *fuels* fuq il-'**Goldfinder**' l-espert ikkonkluda illi kienu prattikament identiċi fil-kompożizzjoni u kienu *gasoils* mingħajr *fiscal markers* u "ghalhekk jidher li kienu fjuwils importati f' Malta bħala kuntrabandu,"⁴⁰

Rigward il-vettura Isuzu Elf LCR865, l-espert qal illi l-fuel fit-tank tal-vettura kien *gasoil* mingħajr *fiscal markers* u "dan il-fjuwil jidher li kien kuntrabandu."⁴¹ Dak il-fuel kien *gas oil* u mhux *diesel* u għalhekk ma setax jintuża f'vettura tat-triq.

L-espert qal illi l-fuel li nstab fit-tank mohbi fuq il-vann Isuzu, kien *gasoil* b'ammont ta' *National Marker* li kien 25% ta' dak li suppost ikun fil-*gasoil duty paid*. Għalhekk l-espert ikkonkluda illi dan kien "tahlita x'aktarx ta' *gas oil duty paid* (25%) ma' *gas oil* tal-kuntrabandu (75%) li ma fihx *fiscal marker*. Għalhekk, mhux biss dan il-*gas oil* fjuwil mhux suppost jintuża fit-trasport tal-art, minhabba l-preżenza ta' kubrit eċċessiv li fih, imma jidher ukoll illi f'dan il-fjuwil hemm tahlit bejn fjuwils li fuqhom thallas dazju ma' fjuwils tal-kuntrabandu."⁴²

L-Inġinier Karl Briffa, mahtur bħala espert tal-Qorti sabiex jikkwantifika l-ammont ta' *diesel* abbord l-'**Agostino Padre**,' għamel spezzjonijiet fit-2 u fl-4 ta' Diċembru, 2013 u rrapporta illi minbarra l-*header tank* li kien jissuplixxi l-magna tal-bastiment, kien hemm sitt tankijiet ohra. Tlieta minn dawn it-tankijiet kienu meqjusa bħala vojta. It-total ta' *fuel* abbord il-bastiment kien ikkwantifikat bħala 17,900 litru, li minnhom 3,300 litru kienu allegatament *diesel* kontaminat.⁴³

L-inkarigu tal-istess espert kien estiż sabiex jissorvelja il-proċess li permezz tiegħu, fuq ordni tal-Qorti wara rikors tad-difiża, kellu jitnehħa l-*fuel* kollu minn fuq l-'**Agostino Padre**,' u jinżamm issigillat għand il-Korporazzjoni Enemalta. L-espert sussegwentement irrapporta illi meta sar il-proċess fil-25 t' April, 2014 għewwa *Fuel Wharf, Valletta Port*, it-total ta' *fuel* imbattal minn fuq il-bastiment kien jammonta għal 28,920 litru, jiġifieri 11,020 litru aktar milli kien originarjament rappurtat. L-espert spjega kif il-*fuel* kollu gie ppumpjat minn go t-tankijiet tal-bastiment għal go 30 *intermediate bulk containers (IBCs)* li ġew sigillati u trasportati għand l-Enemalta taht is-supervizjoni tal-pulizija.⁴⁴

L-istess proċess kien ripetut meta tnehħa l-*fuel* minn fuq il-bastiment '**Goldfinder**' u l-vann Isuzu LCR865 fit-18 ta' Ġunju, 2014 għewwa *Fuel Wharf, Valletta*. L-espert

³⁹ Proċess Verbal a fol.5-9

⁴⁰ Proċess Verbal a fol.7

⁴¹ Ibid

⁴² Ibid

⁴³ Inkjesta Maġisterjali a fol.103. **DOK.KB1**

⁴⁴ Inkjesta Maġisterjali a fol.281. **DOK.KB2**

ikkonferma illi kienu tbattlu 7,980 litru fuq il-*'Goldfinder'* u madwar 1,040 litru mill-vann Isuzu.⁴⁵

Bernadette Mallia, analista fid-Dipartiment tad-Dwana, xehdet illi fid-9 ta' Dicembru, 2013 kienet giet mghoddija tliet kampjuni ta' fuel sabiex taghmel testijiet fuqhom u tanalizza l-presenza ta' *National Marker* u *Solvent Yellow*. Spjegat illi hi ghamlet żewġ analizi fuq kull kampjun, immarkati bhala **DOK.BM1**, **DOK.BM2** u **DOK.BM3** u pprezentat ir-rizultati lill-Qorti.⁴⁶

Vincent Cachia, li xehed in rappreżentanza ta' *Cassar Ship Repairs* fis-seduta tal-4 ta' Ġunju, 2024, ikkonferma *invoice* mahruġa fil-konfront ta' Agostino Padre Limited bi *breakdown* tax-xogħlijiet mwettqa minnhom fuq il-bastiment *'Agostino Padre'*.

Ix-xhud ikkonferma illi l-bastiment tela' fuq il-baċir fit-22 t'April, 2013 u hareġ mill-baċir fit-13 ta' Mejju ta' dik is-sena. Ikkonferma wkoll illi x-xogħlijiet imwettqa fuq il-bastiment kienu dawk imnizzla fl-istess *invoice* u wara, fit-13 ta' Mejju, 2013, telaq mix-*shipyard*. Ma baqax hemmhekk għal xi xogħlijiet ohra.⁴⁷

Xhieda tal-imputati

Joseph Azzopardi⁴⁸ xehed fis-seduta tas-6 ta' Mejju, 2024 fejn qal illi hu flimkien maż-żewġ imputati l-ohra, kienu xtraw dgħajsa minghand ċertu Mifsud.

Dik id-dgħajsa kienet ilha abbandunata, tant li kien hemm persuna li kien joqgħod ibattlilha l-ilma kuljum għax kienet tegħreq fil-port. Ix-xhud spjega illi d-dgħajsa kienet giet ittowjata għal għand Cassar *Ship Repair* fejn sarulha t-tiswijiet meħtieġa peress illi kellha x-xaft maqtuġh. Ix-xhud spjega illi kienu nefqu "xi 117-il elf fix-xaft" u mbagħad xtraw elfejn litru diesel tad-*duty free* bid-Dwana biex harġuha minghand Cassar. Peress illi kienu ingaġġati minn "*Giovann tal-Mare Blu*" biex jagħmlu xogħol fuq il-gaġeġ tat-tonn, ix-xhud kompli jispjega illi:

"....u wara hamest ijiem gabilna l-fuel għax ma kellniex cans biex naghmlulha l-maintenance li kien hemm bżonn biex.....ghall-gagga tat-tonn. Inkrejna ma' Giovann tal-Mare Blu u mela d-dgħajsa fuq li kien hemm u ma nafux x'kien fiha d-dgħajsa xejn, tfajtilha 2000 litru diesel got-tank biss u mbagħad x'hin dahlet mill-gageġ tat-tonn ahna ma kellniex flus hux jiġifieri, hallasna lil min kellna nhallsu u d-dgħajsa telqet għas-sajd l-ewwel sajda u ghamlet għaxar sajdiet. L-irċevuti tal-fuel qegħdin għandi kollha mhallsin jiena kont incempel il-Fisheries u l-Fisheries tibghatli l-kuntrattur bid-

⁴⁵ Inkjesta Maġisterjali a fol.303. **DOK.KB3**

⁴⁶ Xhieda a fol.481-483 u **DOK.BM1**, **DOK. BM2** u **DOK. BM3** a fol.484-492.

⁴⁷ Xhieda a fol.627-628 u **DOK.PPZ** u **DOK.PPZ1** a fol.625-626

⁴⁸ Xhieda a fol.585-592

dwana magħha, mlejt got-tankijiet tad-dgħajsa u dak kollox jiġifieri bhala materjal ahna kollox iddikjarat.”⁴⁹

Ix-xhud qal illi d-dgħajsa kienet għamlet madwar tmienja u sittin gurnata ta' xogħol minn meta ħarġuha mit-tiswijiet sa dakinhar li giet maqbuda mill-awtoritajiet tad-Dwana. Hu spjega illi kienet għamlet sebġha u għoxrin gurnata f'xogħol relatat mal-gaġeġ tat-tonn, imbagħad disat ijiem ohra u wara għamlet għaxar sajdiet, kull waħda fuq perjodu ta' tlett ijiem.

Rigward it-tankijiet tal-bastiment, ix-xhud spjega illi dawn kienu kollha iwweldjati kif ħarġu mill-fabbrika. L-inġinier tad-dgħajsa kien jaf kif jiġbed il-fuel biex jissupplixxi d-day tank li minnu kien jinżel id-diesel għal go l-magna.

Kompla jispjega illi dakinhar li marru tad-Dwana biex jieħdu l-fuel:

“Huma gew bit-tir li ser isibu xi main hose u dawn biex battluh kellhom jaqtgħu l-main tal-kompressur pipe ta' tlett kwarti biex dahl u ahna minn fejn nagħtu d-diesel hadu biċċa xogħol kbira sewwa sabiex tbattal sa fejn hemm il-main hose u mbagħad x'hin fethu l-main hose tawhom kedda biex fethuhom għax kienu ssiġillati dawn snin qatt ma tnaddfu dawn it-tankijiet jiġifieri mbagħad hattew kollox id-diesel u l-ilma u kollox hadu.”⁵⁰

Ix-xhud qal illi meta nfethet il-manhole instab illi fit-tankijiet kien hemm diesel, ħmieġ u ilma li jifforma b'mod normali. Fil-fatt, kompla jispjega illi d-dgħajsa kellha valve li permezz tiegħu setgħu ibattlulha dak l-ilma kuljum. Kompla jispjega illi l-inġinier kien jgħidli illi meta kien juża ċerti tankijiet, id-dgħajsa kienet tieqaf u kien ikollu jbidel il-filters tal-fuel għax kienu jithammgu.

“Avukat: X'ghamilt minhabba l-problema tal-waqfien tal-magna?”

***Xhud:** Qatt ma solvejniha l-problema Dott dik kull ma kienet ilha għandna just hames xhur biss id-dgħajsa jiġifieri qatt ma kellna flus biex ingibu lil xi hadd inaddaf it-tankijiet. Ahna konna nużaw tank wiehed għas-sajd jiġifieri l-ohrajn lanqas konna nagħtu kazhom.”⁵¹*

Ix-xhud qal illi hu kien jipprovdi l-ikel u x-xorb għall-kaptan u l-inġinier li kienu joħorġu bid-dgħajsa u kien jixtri l-fuel skond ma kien jitolbu l-istess inġinier. Ix-xhud spjega illi hu kien iċempel lill-“Fisheries” li kienu jibgħatulu d-diesel permezz tal-MOBC. Imbagħad, l-istess xhud kien iċempel lill-ko-imputat, Albert Tabone, li kien jieħu ħsieb jipprepara l-karti relatati mal-bejgħ tal-ħut, kemm fis-suq lokali kif ukoll għewwa Ċipru. Ix-xhud spjega illi Tabone kien jieħu ħsieb ix-xogħol tal-karti peress li hu nnifsu ma kienx jaf skola.

⁴⁹ Xhieda a fol. 585-586 u DOK.JA a fol.594-623

⁵⁰ Xhieda a fol.588-589

⁵¹ Xhieda a fol.590

Ix-xhud insista illi hu kien hallas għad-*diesel* skond l-irċevuti li esebixxa. Insista wkoll illi l-kaptan tad-dgħajsa qatt ma kien talbu flus. Qal illi kienu bdew jakkwistaw id-*diesel duty free* għad-dgħajsa tagħhom, wara li dahlet lura mix-xogħol relatat mal-gaġeġ tat-tonn, meta mbagħad bdiet tmur għas-sajd. Kienu hadu l-bastiment lura mit-tiswija fit-13 ta' Mejju, 2013 u ġimgha wara kienet telqet għall-gaġeġ tat-tonn. Ix-xhud spjega illi d-*diesel* għal dak l-ewwel vjaġġ kien haseb għalih "*Giovann ahna nsibuh 'tal-Mare Blu'*" li kien għabu minghand "*Falzon*" bid-debita riċevuta pprezentata mix-xhud.⁵²

Rigward l-istat tal-bastiment meta kien inxtara mix-xhud u żewġ ko-imputati l-oħra, qal illi:

"Xhud: Ghandha izjed minn sittin sena d-dgħajsa. Biss biss ghamlet sentejn jekk mhux sentejn u nofs wieqfa u meta giet irregistrata Malta fit-2010 giet irregistrata Malta u nqatgħalha x-xaft mal-ewwel.

Avukat: U intom hadtuha

*Xhud: Billi hi ahna hadniha billi hi."*⁵³

Albert Tabone xehed fis-seduta tat-30 t'Ottubru, 2024 u spjega kif kien ġie avviċinat minn Joseph Azzopardi, l-ko-imputat li x-xhud kien jaf il-familja tiegħu għal snin twal. Azzopardi talab l-opinjoni tiegħu bħala inginier marittimu dwar bastiment li kien għall-bejgħ. Ix-xhud qal illi hu kien mar jara l-bastiment u qallu li kien "*tajjeb ta' min jixtrieh.*"

Kompla jispjega illi kien aċċetta l-proposta ta' Azzopardi li jidhol miegħu u ma' siehbu għax-xiri tal-bastiment peress illi waħidhom it-tnejn ma kellhomx biżżejjed finanzi. Izda qal illi kien għamilha ċara illi hu ma setax ikun fuq il-vapur peress li kellu xogħol iehor. Il-bastiment kien *trawler* tas-sajd bit-tkarkir u kien jagħmel ukoll xogħol ta' *charter*, billi jinkera minn terzi biex jagħmlu xogħol bih, bħal meta kienu jittrasportaw gaġeġ tat-tonn. Ix-xhud spjega illi l-bastiment kien jithaddem bl-ekwipaġġ tagħhom stess. Meta dahlu fin-negozju, kien hemm bżonn li jwaqqfu kumpanija u peress illi ż-żewġ ko-imputati l-oħra "*kellhom nuqqas ta' administrative skill*", Tabone qal illi kien assumu r-rwol ta' segretarju tal-kumpanija kif ukoll dak ta' direttur.

Fil-każ ta' *charter* relatat ma' gaġeġ tat-tonn, ix-xogħol kien jieħu bejn xahar jew xahrejn fis-sena. Matul il-kumplament tas-sena, il-bastiment kien johroġ għas-sajd kull meta kien jippermetti t-temp.

Ix-xhud kompla jispjega illi:

⁵² **DOK.JA** a fol.606-609

⁵³ Xhieda a fol.591

“Bhala xoghol jiena qatt ma kont nersaq lejn il-vapur ghax jien kont ghamiltillhom cara li minhabba x-xoghol tieghi ma stajtx inkun hemmhekk imma kont niehu hsieb ix-xoghol amministrattiv bhal accounts, il-marketing tal-hut ghax il-hut konna nbieghuh barra minn Malta go Cipru u affarijiet fejn jidhlu insurances, fejn jidhol xoghol ta’ manutenzjoni ghax tidhol ghand Bezzina Shipyard u affarijiet bhal dawn. Affarijiet tal-kitba bazikament.”⁵⁴

Huwa qal illi xi xahrejn wara li kien avzat li l-vapur kien gie issekwestrat mill-Qorti, kiteb lill-Kummissarju biex jara x’kienet is-sitwazzjoni peress illi kellhom *charter* li minnu kienu jdahhlu l-flus. Izda qal li ma sema’ xejn sakemm baghtet ghalih l-Ispettur Yvonne Farrugia u qaltlu biex jirrilaxxa *statement*.⁵⁵ Ix-xhud ikkonferma dak l-*istatement* kif ukoll il-firma tieghu meta gie muri d-dokument waqt ix-xhieda tieghu.

Mistoqsi biex jispjega d-diskrepanza bejn id-dikjarazzjoni ta’ tlettax-il elf litru *gasoil* fix-Ship’s Stores Declaration fit-30 ta’ Novembru, 2013 u l-28,920 litru li nstabu wara waqt l-ispezzjoni, x-xhud qal:

“Ara meta jigi mitlub kemm hemm diesel fuq il-vapur il-Kaptan jew ic-Chief Engineer jaghmlu l-estimi fuq il-vapur, ghaddewhom minghalija lil Joseph Azzopardi u hu ghamel l-istatement ta’ kemm hemm fuq il-vapur li hija procedura normali fuq kull vapur jigifieri.”⁵⁶

Spjega illi dawk id-dokumenti ma kinux jghaddu minn taht idejh. Hu kien jircievi l-ircevuti tax-xiri tad-diesel u kien jghaddi dawk id-dokumenti flimkien ma’ l-VAT *returns* lil accountant li kien “jiehu hsieb kollox.” Kompla jispjega illi dak l-accountant:

“...jaghamel kollox hu u jaghamel il-profit and loss tal-kumpanija u l-awditjar ukoll.”⁵⁷

Paul Bezzina xehed f’dawn il-proceduri u gie vverbalizzat illi x-xhieda tieghu kienet tghodd ukoll ghall-Kawza Numru 1942/2024 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Paul Bezzina**.⁵⁸

Ix-xhud spjega illi rigward l-*‘Agostino Padre’* hu kien jaghamel biss xoghol ta’ mekkanik, bhal *welding*, tiswija tal-*winch* tat-tkarkir u affarijiet in generali li kellhom x’jaqsmu ma’ *maintenance* tal-lanca.

Mistoqsi biex jispjega xi termini tekniċi relatati mal-bastiment, ix-xhud qal illi f’kull kompartament li ghandu x’jaqsam mal-kiel, jigifieri l-qiegh tal-lanca fejn jingema’

⁵⁴ Xhieda a fol.633

⁵⁵ Stqarrija **DOK. YF7** a fol.87-90

⁵⁶ Xhieda a fol.635

⁵⁷ Xhieda a fol.635-636

⁵⁸ Verbal a fol.637

l-ilma *tax-shaft*, tal-*condensation*, il-balast tal-lanċa, hemm makkinarju li jissejjah *bilge pump*. Din hi pompa awtomatika li tbattal l-ilma u tarmih fil-baħar.

Ix-xhud spjega illi fil-qiegh tad-dgħajsa kien hemm diversi kompartamenti. Fil-kompartament tal-friża kien jingabar materjal bħal demm tal-ħut u silġ li ma kienx se jħammeġ jekk jintefa' fil-baħar. Min-naħa l-oħra, iż-żejt li kien jingabar taħt il-magna antika, l-*generator* u x-xaft ma setax jintefa' fil-baħar bil-*bilge pump* għax "*problemi jkun hemm mal-Awtorità mbaġħad*" għaliex kien jikkontamina l-baħar. Dak iż-żejt u l-ħmieġ kien jingabar f'tankijiet li kien hemm apposta fuq il-lanċa sabiex jintrema meta jidhlu lura minn fuq il-baħar.

*"...biex inkella mbaġħad narmuh daqqa ġieli ħadtu jien qgħadt insaffih u armejtu jien god-drenaġġ u ġieli hallejnih hemmhekk Mifsud Veranda u kien jiġi għalih Falzon."*⁵⁹

Ix-xhud kompla jispjega illi biex taċċessa dak il-post fejn kienu jorbtu l-lanċa, trid tidhol mingħand id-Dwana u kien hemm *gate-keeper*, minbarra li ż-żona kienet mġħassa bil-*cameras* peress illi hemmhekk kien hemm l-imħażen tad-Dwana.

Ix-xhud qal illi fil-*bilge* tal-lanċa kien jingema' l-ilma, iż-żejt tal-magna u l-ħmieġ li tagħmel il-lanċa skont kemm tkun kbira u kemm tkun antika l-magna. Żied jgħid illi l-magna tal-'**Agostino Padre**' kienet antika, qrib l-erbghin sena. Dan kien ifisser li biex tagħmlilha "*general service kbira kont trid ħafna ħafna flus, biss biss biex tixtrilha l-gasket tas-cylinder head xi ħamsa u tletin elf ewro (~€35K), u din wara l-ġibda tal-gaġġa tkun għamel xahrejn ma tintefa' kważi qatt, miskina l-magna tkun baġħtiet eh.*"⁶⁰

Ix-xhud kompla jgħid illi l-'**Agostino Padre**' qabel kien jisimha '**Anna Maria**' u kienet ittajjar bandiera Ċiprijotta. L-imputati kienu xtrawha mingħand ċertu '**Ernest**' li kien xtraha mingħand kumpanija Ċiprijotta. Meta xtrawha kienet fi stat "*ħażin ħafna ħafna,*" u kellha x-xaft maqtuġh. Kompla jispjega illi għalkemm dan kien jinvolvi ħafna spejjeż, "*Azzopardi tal-ħut*" kien jagħmlilhom kuraġġ għaliex kien jagħtihom kuntratt biex imorru jiġbdu l-gaġġa tat-tonn. Dak kien il-baži tal-qliegħ biex jifdu l-ispejjeż.

Ix-xhud insista illi la hu u lanqas il-ko-imputati l-oħra ma kienu jkun fuq id-dgħajsa meta kienet toħroġ fuq il-baħar.

*"Le, le, kellha l-crew tagħha, kellha l-crew tagħha."*⁶¹

Kompla jispjega illi kien hemm xi ħames jew sitt membri tal-*crew*, inkluż il-kaptan u l-inġinier. Il-magna tal-bastiment kienet "*two stroke, kienet tiflaħ.*" Rigward konsum ta' *fuel*, ix-xhud spjega li meta l-lanċa kienet fit-tkarkira u ssib l-iebes, kien ikollha bżonn aktar saħħa u għalhekk kienet tikkonsma aktar diesel. Il-konsum

⁵⁹ Xhieda a fol.640

⁶⁰ Xhieda a fol.641

⁶¹ Xhieda a fol.642

kien ikompli jizdied “jekk ikollha l-friza mimlija bil-ħut, [u] kont trid tixgħelilha ż-żewġ generators...”⁶² Ix-xhud spjega illi akbar ma kien il-konsum, aktar kien jiġi gġenerat skart likwidu. L-*‘Agostino Padre’* kellu biss sistema ta’ *filters* biex tissepura dan l-iskart li mbagħad kien jinħażen go tankijiet magħrufa bħala IBCs.

Ix-xhud qal illi meta xtraw il-lanċa, ma kienu biddlu xejn mill-kompartamenti li kienu jeżistu fl-istiva. Kompla jispjega illi l-aktar li kienu jaħdmu kien bid-day tank, jiġifieri:

*“....l-iktar tank li suppost iżżomm nadif biex il-magna tiegħu minnu, jkun it-tank tal-gurnata. Imma l-bqija kollox kif kien kien baqa’.”*⁶³

Mistoqsi aktar dwar it-tankijiet ta’ taħt li kien irrefera għalihom l-espert tal-Qorti, ix-xhud qal:

“Ix-xhud: It-tankijiet l-originali tiegħu.

Difiża: Dawk bihom vojta, bihom mimlija, bihom nodfa, bihom maħmuġa, id-dgħajsa kienet tiġi affettwata kif issalpa, kif ma ssalpax jew xorta oħra?

Ix-xhud: Ha ngħidlek, ċertu materjal id-diesel ikun fih, per eżempju kellu t-tankijiet ta’ quddiem daww lanqas qatt ma missejnihom għax inkallati, maħmuġin.

Difiża: X’tifhem biha?

Ix-xhud: Maħmuġin, jiġifieri mhux ha ttihom lill-magna għax tieqaf hemm barra.

Difiża: U għalfejn ma battaltuhomx?

Ix-xhud: Għax ma kienx baqa’ ċans ta’ xejn eh, ma kienx baqagħlna xejn ċans. U hemm barra....u flus, u flus, u flus, u hemm barra kienet tiġi toħroġ ittina d-diesel jew l-AJD jew id-dgħajjes tat-tkarkir it-Taljani huma.

Difiża: U dan il-fuel li allura l-Agostino Padre kienet tircievi meta kontu tkunu qegħdin barra, dak min kien iħallsu?

*Ix-xhud: Dak kollox Azzopardi.”*⁶⁴

Rigward l-imputazzjoni dwar pussess ta’ fuel bla permess, ix-xhud qal:

*“Isma’ mela jien fil-verità lanqas naf għalxiex qegħdin hawn, fil-verità, għax din normali din il-bicċa tax-xogħol, imma dak iż-żmien hekk fettillu tad-Dwana eh, jew hekk fettillu tad-Dwana. Għax jiena anke per eżempju bil-ħmieġ ħriġt kemm-il darba mid-Dwana, u jwaqqfuni, jagħmluli check-up u jgħiduli, ‘Skuzani Pawl, ibqa’ sejjer, mur armih fejn trid.”*⁶⁵

⁶² Xhieda a fol.643

⁶³ Xhieda a fol.644

⁶⁴ Xhieda a fol.645-646

⁶⁵ Xhieda a fol.647

Kompla jispjega illi tad-Dwana kienu waqqfuh kemm-il darba u kien jiċċekkja l-vann tiegħu l-*gate-keeper*. Ġewwa t-tank ta' go l-vann kien ikollu skart likwidu. Ix-xhud qal illi kien ukoll joħroġ fuq il-baħar bid-dgħajsa tiegħu, il-'*Goldfinder*' biex jagħmel xogħol ta' *conveyance*, li kien jikkonsisti f'servizzi varji lil vapuri. Dawn kienu jagħtuh ukoll skart għar-rimi. Hu żied jgħid illi kieku kien jirrifjuta li jgħabbi dak l-iskart, ma kienx jithallas mill-aġent.

Ix-xhud insista illi l-likwidu li kellu fit-tank fuq il-vann kien *sludge* u spjega illi hu kien juża l-*work boat* personali tiegħu, il-'*Goldfinder*', biex jagħmel xogħol ta' tiswija fuq ħafna laneċ ohra minbarra l-'*Agostino Padre*.'

"Difiża:inti dak il-hin meta qed tagħmel xogħlok ta' mekkanik, toqgħod tiċċekkja-iva jew le ta jigiġifieri aghżel inti x'se twieġeb- dan il-prodott likwidu jekk fihx diesel jew le? Jew tagħraf li dan huwa għar-rimi u tiġbor u tarmi?"

Ix-xhud: Le, jien kelli t-tankijiet fin-nofs tal-lanċa u kont narmi kollox go dawn it-tankijiet, u anke filter ġieli armejt għax meta naddfuha anke filter sabu go fiha, filters maħmuġin. Filter, ma kontx tarmi filter, imma tkun tbattal xi filter ġieli żelaq xi filter."⁶⁶

Ikkunsidrat,

Dan il-każ beda minn telefonata li waslet għand id-Dipartiment tad-Dwana nhar it-30 ta' Novembru, 2013 b'informazzjoni illi allegatament mal-moll tal-*Mifsud Veranda* fil-Marsa kien hemm bastiment bl-isem ta' '*Agostino Padre*' li minn fuqu kien qed jinhatt *fuel* permezz ta' *pipe* għal fuq bastiment ieħor bl-isem '*Goldfinder*', li kien trakkat qrib tiegħu. L-informazzjoni kienet tgħid ukoll illi dak il-*fuel* kien qed jiġi trasferit għal go tank li kien jinsab fuq trakk. A bażi ta' dik l-informazzjoni skattat investigazzjoni mill-awtoritajiet tad-Dwana bl-assistenza tal-pulizija, li wasslet biex jittieħdu passi kriminali fil-konfront tas-sidien tal-lanċa '*Agostino Padre*', ċioe` it-tliet imputati fil-każ odjern. L-istess investigazzjoni wasslet ukoll għal imputazzjonijiet separati fil-konfront ta' wiehed mis-sidien, ċioe` Paul Bezzina, li kien il-propjetarju tal-*work boat* '*Goldfinder*' kif ukoll tal-vann *Isuzu Elf LCR865*.

Preliminari

Jiġi osservat preliminarjament illi l-każ odjern tmexxa flimkien ma' kawża ohra fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Paul Bezzina (Kawża Dwana numru 1942/2024)** u kien hemm istanzi fejn provi esibiti f'dawn il-proċeduri ġew ukoll esibiti fil-proċeduri l-ohrajn, ċioe` kawża numru 1942/2024.

⁶⁶ Xhieda a fol.650

Fis-seduta tat-18 ta' Novembru, 2024, sar verbal fis-sens illi x-xhieda ta' Paul Bezzina f'dik is-seduta kienet tghodd ukoll għall-kawża numru 1942/2024.⁶⁷

Għall-korrettezza il-Qorti tirrimarka li hemm żball fl-enumerazzjoni tal-proċess, fejn wara fol.449 bi żvista l-proċess ikompli jiġi enumerat bħala fol.440 et seq. Imbagħad hemm ukoll faċċata duplikata a fol.312 u fol.313.

In linea preliminari, il-Qorti tosserva illi l-prosekuzzjoni ipprezentat l-istqarrijiet rilaxxati mit-tliet imputati snin ilu, fi żmien meta l-Liġi Maltija ma kienitx tagħti d-dritt lil persuna suspettata li tkun assistita minn avukat waqt l-interrogazzjoni. Fil-fatt, dak id-dritt gie introdott fis-sistema tagħna permezz tal-*Att LI tal-2016* u daħal fis-seħh fit-28 ta' Novembru ta' dik is-sena. Paul Bezzina irrilaxxa żewġ stqarrijiet fl-1 u fit-2 ta' Diċembru, 2013. Joseph Azzopardi kien mar volontarjament ġewwa l-*Economic Crime Unit* fl-1 ta' Diċembru, 2013 biex jipprezenta xi riċevuti ta' *fuel* u bejgħ ta' hut u dakinhar irrilaxxa stqarrija. Albert Tabone wkoll irrilaxxa stqarrija fid-19 ta' Frar, 2014. It-tliet imputati lkoll irrinunzjaw għad-dritt li jikkonsultaw ma' avukat qabel ma rrilaxxaw l-istqarrijiet tagħhom. Aktar tard matul dawn il-proċeduri, lkoll għażlu li jixhdu quddiem din il-Qorti kif preseduta u fil-preżenza tal-abbli difensuri tagħhom. Fil-fatt, Joseph Azzopardi xehed fis-seduta tas-6 ta' Meju, 2024,⁶⁸ waqt li Albert Tabone xehed fis-seduta tat-30 t'Ottubru, 2024⁶⁹. Paul Bezzina xehed fis-seduta tat-18 ta' Novembru, 2024 fejn gie verbalizzat illi x-xiehda tiegħu kienet tghodd ukoll għall-kawża 1942/2024.⁷⁰ Il-Qorti tosserva ulterjorment illi waqt ix-xhieda tiegħu *viva voce*, Albert Tabone ikkonferma l-istqarrija li kien irrilaxxa snin qabel, kif ukoll il-firma tiegħu fuq dik l-istqarrija u fuq id-dokument ta' rinunzja għad-dritt tal-avukat.

Għalkemm l-imputati għażlu li jirrinunzjaw għad-dritt li jikkonsultaw ma' avukat qabel ma rrilaxxjaw stqarrija, fid-dawl ta' skorta ta' ġurisprudenza tal-Qrati tagħna kif ukoll tal-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem, din il-Qorti tqis illi m'għandhiex tistrieħ fuq dawn l-istqarrijiet meta tiġi biex tanalizza u tiżen il-provi qabel tasal għal deċizzjoni dwar jekk il-prosekuzzjoni irnexxilhiex tipprova l-każ tagħha sal-grad rikjest mil-liġi.⁷¹ Fil-każ ta' Albert Tabone, li ddikjara quddiem din il-Qorti li kien qed jikkonferma l-istqarrija tiegħu, il-Qorti ma tistax tqisha *per se* bħala inammissibbli iżda tqis li għandha tistrieħ l-aktar fuq ix-xhieda *viva voce* tal-imputat quddiem din il-Qorti kif preseduta, meta l-imputat kien assistit mill-abbli

⁶⁷ Fol.637

⁶⁸ Xhieda a fol.585-593

⁶⁹ Xhieda a fol.631-636

⁷⁰ Verbal a fol.637; Xhieda a fol.638-650

⁷¹ Vide fost oħrajn **Mario Borg vs Malta (QEDB)** deċiża fit-12 ta' Jannar, 2016; **Il-Pulizija vs Claire Farrugia (App. Krim.)** per Onor Imhallel Consuelo Scerri Herrera, deċiża fl-20 ta' Novembru, 2018; **Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et (Qorti Kostituzzjonali)**, deċiża fil-5 t'Ottubru, 2018.

difensur tiegħu. Dan qiegħed jingħad sabiex ma jqum l-ebda dubju illi d-deċiżjoni tal-Qorti setgħet strahet fuq dak li ddikjaraw l-imputati meta ma kinux assistiti minn avukat waqt l-istqarrija u meta l-liġi Maltija kienet għadha ma tagħtix dak id-dritt lil persuni suspettati qabel ma kienu mixlija quddiem Qorti tal-ġustizzja kriminali.

Fl-aħħar mill-aħħar, l-importanza li persuna suspettata tkun assistita minn avukat f'kull stadju matul l-investigazzjoni, hija li jkun aċċertat li d-drittijiet kollha tal-imputat ikunu salvagwardati. Il-preżenza tal-avukat sa mill-bidu tal-investigazzjoni hija meħtieġa wkoll sabiex id-difensur ikun jista' jistrada d-difiża tiegħu u dan, mhux biss fl-interess tal-imputat innifsu iżda wkoll sabiex il-proċess ġuridiku jkun wieħed ġust. Dan ir-raġunament għandu japplika mhux biss għall-istqarrijiet tal-imputati iżda wkoll għal kwalunkwe referenza, inkluż f'xhieda, għal kontenut ta' tali stqarrijiet kif ukoll għal dak li l-imputati setgħu qalu matul l-investigazzjoni, inkluż matul it-tfittxija, meta bħala persuni suspettati ma kienux assistiti minn avukat.

Illi kuntrarjament għall-kamp ċivili, fejn min iressaq pretensjoni irid jipprova tali pretensjoni fuq bilanċ ta' probabbilitajiet, fil-kamp kriminali l-oneru jaqa' fuq il-prosekuzzjoni sabiex tipprova l-każ tagħha lil hinn minn kull dubju raġjonevoli. Il-Qorti tal-Appell Kriminali tkellmet fid-dettal dwar dan il-grad ta' prova fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Graziella Cutajar**:⁷²

.....biex persuna tiġi misjuba ħatja, il-Liġi kriminali ma teħtieġx li din tkun stabbilita b'ċertezza assoluta. Il-Liġi tal-proċedura Maltija hija mnissla mis-sistema Ingliż fejn huwa meħtieġ li biex Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tkun tista' ssib ħtija fl-akkużat, il-Prosekuzzjoni tkun trid imexxielha tipprova l-każ tagħha lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni in bażi għall-provi imressqa minnha. Jekk id-Difiża tipprova l-punt tagħha fuq bażi ta' probabbilita', jew tislet argument, inkluż mill-provi tal-Prosekuzzjoni stess, u jirnexxielha ddaħħal dubju dettat mir-raġuni, allura l-Qorti ma tkunx tista' ssib ħtija fl-akkużat.

Il-Qorti tkun tista' tasal għal din il-konklużjoni biss wara li tkun għarblet il-provi ammissibbli kollha li jkunu tressqu quddiemha, jiġifieri kemm l-evidenza ordinarja kif ukoll dik esperta, kemm dik diretta u kif ukoll dik indiretta. Fl-aħħar mill-aħħar dik il-Qorti trid tkun żgura moralment, sure fis-sistema Legali Ingliż,⁷³ li l-każ seħħ skont kif tkun qed tipprospetta l-Prosekuzzjoni lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni. Dan huwa l-ogħla livell ta' prova li l-Liġi teħtieġ biex tinstab ħtija; livell li huwa anqas miċ-ċertezza assoluta, iżda li huwa ogħla mill-bilanċ tal-probabbilitajiet.

Il-Qrati tagħna tkellmu fit-tul dwar dan il-prinċipju bażiku pprattikat fil-proċediment kriminali, kif miġbur fl-espressjoni "*proof beyond a reasonable doubt*" u partikolarment, b'referenza għall-ispejgazzjoni mogħtija minn Lord Denning fil-każ **Miller vs Minister of Pensions [1947]- 2 ALL ER 372** fejn intqal illi:

⁷² Per l-Onor Imħallef Consuelo Scerri Herrera, deċiża fl-10 ta' April, 2025.

⁷³ R v Majid, 2009, EWCA Crim 2563, CA at 2

“Proof beyond a reasonable doubt does not mean proof beyond the shadow of a doubt. The law would fail to protect the community if it admitted fanciful possibilities to deflect the course of justice. If the evidence is so strong against a man as to leave only a remote possibility in his favour, which can be dismissed with the sentence ‘of course it is possible but not in the least probable’ the case is proved beyond reasonable doubt, but nothing short of that will suffice.”

Hekk ukoll, il-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Martin Mark Ciappara** ddikjarat illi:⁷⁴

....fil-kamp penali ġudikant irid ikun moralment konvint mill-htija ta’ dak li jkun biex jiddikjara tali htija u jgħaddi għall-piena jew għal xi provvediment iehor skond il-ligi, provvediment, però, li jimporta kundanna.

Magħmulin dawn il-kunsiderazzjonijiet preliminari, il-Qorti sejra issa tevalwa l-provi mressqa sabiex tasal għall-konkluzjoni dwar jekk ir-reati addebitati lill-imputati gewx soddisfaċentement ippruvati.

Fl-aħħar nett jiġi sottolineat li għalkemm, għall-kompletezza fejn isir riassunt tax-xiehda tal-ko-imputati, dan ma għandux jinftehem li qed tinghata xi forza probatorja għall-istess. In linea mar-regola desunta *a contrario sensu* minn dak li jipprovdni l-paragrafu (b) tal-Artikolu 636 tal-Kodiċi Kriminali, liema regola għet konstantament applikata mill-qrati tagħna, ko-imputat isir xhud kompetenti fir-rigward ta’ ko-imputat iehor biss wara li l-każ fil-konfront tiegħu jkun ġie definittivament deċiż.⁷⁵

Il-fatti fil-qosor

Dan il-każ jikkonċerna inċident li seħħ fit-30 ta’ Novembru, 2013 fejn, *in breve*, d-Dipartiment tad-Dwana rċieva informazzjoni illi f’*Mifsud Veranda* fil-Marsa kien qed jinħatt *fuel* minn fuq lanċa għal fuq dghajsa u mbagħad, għal fuq trakk. Meta fizzjali tad-Dwana marru fuq il-post sabu ż-żewġ bastimenti, il-lanċa ‘**Agostino Padre**’ u l-work boat ‘**Goldfinder**’, kif ukoll it-trakk **Isuzu Elf LCR865**, iżda ma kien hemm l-ebda attività għaddejja. Ġie innotat pajp nieżel minn hdejn il-bastimenti li kien iwassal sa *hut* tal-ħadid li kienet magħluqa. Ġewwa dik il-*hut*, l-uffiċjali lemħu

⁷⁴ Per is-S.T.O Vincent Degaetano, deċiża fid-9 ta’ Settembru, 2002.

⁷⁵ Vide **Sua Maesta` il Re v. Carmelo Cutajar ed altri**, Qorti Kriminali, 18 ta’ Jannar, 1927; **Il-Pulizija v. Toni Pisani**, Appell Kriminali, 11 ta’ Novembru, 1944; **Il-Maesta` Tieghu r-Rev. Karmenu Vella**, Qorti Kriminali, 3 ta’ Dicembru, 1947; **The Police v. Alfred W. Luck et**, Appell Kriminali, 25 ta’ April, 1949; **Ir-Repubblika ta’ Malta v. Faustino Barbara**, Appell Kriminali, 19 ta’ Jannar, 1996; **Il-Pulizija v. Naser Eshtewi Be Hag et**, Appell Kriminali, 2 ta’ Frar, 1996; **Il-Pulizija v. Carmelo Camilleri v. Theresa Agius**, Appell Kriminali, 11 ta’ Lulju, 1997; u passim **Ir-Repubblika ta’ Malta v. Domenic Zammit et**, Appell Kriminali, 31 ta’ Lulju, 1998

t-trakk. Sar kuntatt ma' sid it-trakk, Paul Bezzina, li wasal fuq il-post u fethilhom il-*hut*.

Hemmhekk, instab illi l-kaxxa ta' wara tat-trakk kienet mimlija bir-ramel u taht dak il-materjal kien hemm tank, konsistenti f'zewg kompartamenti. Is-sid qalilhom illi f'dak it-tank kien jarmi *sludge* li jnehhi minn fuq il-*work boat* tiegħu. L-ispetturi tad-Dwana hadu kampjuni mit-tankijiet tat-trakk kif ukoll miż-żewg bastimenti u nhargu Noti ta' Qbid fuq il-vettura, il-bastimenti kif ukoll il-*fuel* abbord. Skond ix-*Ship's Stores Declaration*, l-'*Agostino Padre*' kellu tlettax-il elf (13,000) litru *gas oil* abbord meta irritorna lura mis-sajd aktar kmieni filgħodu dakinhar tal-ispezzjoni. Meta fit-2 u fl-4 ta' Diċembru, 2013 mar fuq l-'*Agostino Padre*' inginier, mahtur fl-Inkjestja Maġisterjali, biex jikkwantifika l-ammont ta' diesel abbord, ikkonferma illi l-bastiment kellu sitt tankijiet minbarra d-*day tank* li kien jissupplixxi l-magna. Fi tlieta mit-tankijiet u fil-*header tank*, gie stmat li kien hemm 17,900 litru diesel.⁷⁶ Meta fil-25 ta' April, 2014 l-istess espert kien inkarigat biex jissorvelja l-proċess ta' hatt tal-*fuel* kollu minn fuq il-bastiment fuq ordni tal-Maġistrat Inkwirenti, instab illi kien hemm total ta' 28,920 litru, jiġifieri 11,020 litru aktar milli kien oriġinarjament stmat.⁷⁷ Il-proċess ta' hatt sar ġewwa *Fuel Wharf, Valletta Port* fejn il-bastimenti, kienu qegħdin jinżammu taht il-kustodja tad-Dwana.

Sussegwentement, inhargu akkużi fil-konfront tat-tliet imputati fil-kapaċità personali tagħhom kif ukoll bħala diretturi għan-nom u in rappreżentanza ta' *Agostino Padre Limited* talli allegatament għamlu dikjarazzjoni falza fix-*SHIP'S STORES DECLARATION*, kif ukoll talli xjentement kienu fil-pussess ta' **28,920 litru *gas oil*** li minnhom, **13,989.3 litru** kien illeċitu.

A. Dikjarazzjoni falza f'dettal materjali

i) Fuq talba tad-Direttur Ġenerali tad-Dwana u tal-Kummissarju tat-Taxxi, l-prosekuzzjoni xliet lill-imputati talli għamlu dikjarazzjoni falza meta f'dokument, li kien jintela wara kull vjaġġ li kien jagħmel il-bastiment, kien dikjarat li l-ammont ta' *gas oil* abbord kien ta' 13,000 litru, meta sussegwentement irrizulta li dak ma kienx l-ammont attwali.

Il-Qorti tibda biex tosserva illi t-tliet imputati xehdu illi wara li hargu l-lanċa mingħand *Cassar Ship Repair Limited*, ftit granet qabel ma kellu jibda l-kuntratt ta' xogħol fuq il-gaġeġ tat-tonn ta' "*Giovann tal-Mare Blu*," huma kienu ingaġġaw sitt

⁷⁶ Inkjestja Maġisterjali, **DOK.KB1** a fol.98-100

⁷⁷ Inkjestja Maġisterjali, **DOK.KB2** a fol.276-281

membri tal-ekwipaġġ, inkluż kaptan u inginier, sabiex jieħdu hsieb joperaw l-*'Agostino Padre'* fuq bażi kwotidjana.

Dokumenti marittimi esebiti mill-prosekuzzjoni, kif pprezentati mis-sidien tal-bastiment lill-awtoritajiet tad-Dwana, konsistenti f'*IMO General Declarations* u dokumenti oħra annessi magħhom, bħal *Crew List* u *Crew's Effects Declaration* bejn il-perjodu tas-27 ta' Mejju, 2013 u t-30 ta' Novembru, 2013, jikkonfermaw illi l-ebda wieħed mill-imputati qatt ma ssemma flimkien mal-membri tal-ekwipaġġ.⁷⁸ Dan il-fatt qatt ma ġie kkontestat mill-prosekuzzjoni. Mistoqsi jekk hu kienx ikun fuq id-dgħajsa, Joseph Azzopardi insista:

*"Le, le, jiena kont inkun l-art u kienu jmorru l-kaptan u l-engineer huma kienu responsabbli tagħha....."*⁷⁹

L-istess imputat kompli jispjega r-rwol tiegħu fil-kumpanija li kienet tħaddem il-lanċa tas-sajd:

*"....L-engineer icempilli jgħidli: "Għandi bżonn hmistax-il elf litru diesel" jien incempel il-Fisheries u l-Fisheries tibghatli l-MOBC kienet dak iz-zmien. Kien itih id-diesel u jitlaq. Jiena bhala li kont niehu hsieb dawn l-affarijiet ix-xiri u dawn l-affarijiet jien kont ngħaddi bit-telephone s-Sur Albert Tabone ghax kien jiehu hsieb il-hut ta' Cipru u l-lokal biex jagħmlilna l-karti ghax jiena ma nafx skola u qatt ma kellna problemi u dejjem qbilna fuq kwantitajiet."*⁸⁰

Wagt ix-xhieda tiegħu quddiem din il-Qorti, Albert Tabone spjega illi:

*"Bhala xogħol jiena qatt ma kont nersaq lejn il-vapur ghax jien kont għamilthielhom cara li minhabba x-xogħol tiegħi ma stajtx inkun hemmhekk imma kont niehu hsieb ix-xogħol amministrattiv bħal accounts, il-marketing tal-hut ghax il-hut konna nbieghuh barra minn Malta go Cipru u affarijiet fejn jidhlu insurances, fejn jidhol xogħol ta' manutenzjoni ghax tidhol għand Bezzina Shipyard u affarijiet bħal dawn. Affarijiet tal-kitba bazikament."*⁸¹

It-tielet imputat, Paul Bezzina, spjega illi xogħlu fuq l-*'Agostino Padre'* kien:

*"...xogħol ta' mekkanik, xogħol ta' welding, affijiet hekk, iktar meta jiġrilu l-ħsara l-winch tat-tkarkir, affarijiet li għandhom x'jaqsmu mal-maintenance tal-lanċa."*⁸²

Fid-dawl ta' din l-evidenza, mhux kontestata mill-prosekuzzjoni, l-Qorti tinsab perplessa kif matul dawn il-proċeduri li ilhom għaddejjin kważi għaxar snin, hadd minn daww il-membri tal-ekwipaġġ, u partikolarment il-kaptan u l-inginier, qatt ma ngħabu jixhdu. Kienu l-aktar persuni direttament involuti fit-tħaddim tal-

⁷⁸ DOK.YF10 a fol.100-152

⁷⁹ Xhieda a fol.590

⁸⁰ Xhieda a fol.590-591

⁸¹ Xhieda a fol.633

⁸² Xhieda a fol.638

bastiment u l-inġinier kien l-aktar persuna teknikament kwalifikata biex jispjega kif kien jikkalkula x-xiri tal-*fuel*, kif kienet tiffunzjona s-sistema tat-tankijiet fuq il-lanċa u għalfejn, dakinhar tal-incident in kwistjoni, kien ġie ddikjarat li kien għad fadal tlettax-il elf litru ta' diesel abbord. Xieħda bħal din kienet kruċjali biex titfa' dawl fuq l-allegat involviment tal-imputati f' dikjarazzjoni falza u f'kuntrabandu ta' *gas oil*. Madankollu, dan il-proċess baqa' għal kollox sajjem minn din il-prova.

Fi proċess ta' 'l fuq minn sitt mitt (600) faċċata, l-unika spjegazzjoni li sabet il-Qorti għan-nuqqas ta' testimonjanza mill-membri tal-ekwipaġġ, kienet f'sentenza tal-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fl-ismijiet **Joseph Azzopardi et vs Direttur Ġenerali (Dwana) Rik.Ġur.Nru.4/16 JZM**⁸³ li kopja tagħha ġiet esebita fil-proċeduri odjerni in konnessjoni ma' talbiet anċillari li tressqu fil-mori ta' din il-kawża. Dik is-sentenza kienet tittratta talba tal-imputati sabiex jikkontestaw il-qbid tal-bastiment *Agostino Padre* u l-*gas oil* li nstab abbord. Kien proprju f' dik is-sentenza tal-Qorti Ċivili, mogħtija fid-29 ta' Novembru, 2016, li ssemma' illi l-kaptan u l-inġinier ta' nazzjonalità Eġizzjana, kienu ħarbu minn Malta.

Il-Qorti tosserva illi ma ssemma' xejn fil-proċess penali u ma ngabet l-ebda prova biex tiċhad jew tikkonferma dan. Jibqa' l-fatt illi hadd minn daww il-membri tal-ekwipaġġ, mhux biss il-kaptan u l-inġinier, li kienu jhaddmu l-bastiment fiż-żmien tal-incident in kwistjoni, ma ngab bħala xhud f'dawn il-proċeduri. Kienet biss l-uffiċjal investigattiv li semmiet lill-membri tal-ekwipaġġ meta fix-xhieda qalet li kienet kellmihom kollha iżda partikolarment lill-kaptan u lill-inġinier. Hi qalet li l-kaptan kien stqarr illi hu kien "*jimxi skond dak li jghidlu l-inġinier*" waqt li l-inġinier insista illi l-*fuel* kien dejjem jinxtara meta jaslu lura Malta u dejjem "*through Joseph.*" Huwa nneġa li xtraw *fuel* tal-kuntrabandu.⁸⁴

ii) Skond dak li xehed Azzopardi, hu kien jirċievi struzzjonijiet mingħand l-inġinier dwar kemm u meta kellu jixtri l-*fuel* għal-lanċa u hu kien sempliciment **jagħmel il-kuntatti neċessarji mal-awtoritajiet relattivi** li kienu jibgħatu d-*diesel* mingħand l-MOBC.⁸⁵ Kull ordni għal xiri ta' *fuel*, bid-data u l-kwantità ta' diesel fornut lill-'*Agostino Padre*' kif ukoll il-vjaġġi tal-bastiment bejn l-1 ta' Ġunju, 2013 u t-30 ta' Novembru, 2013, ġew irreġistrati fuq ir-reġistri tad-Dwana, kopja ta' liema ġiet esebita mill-prosekuzzjoni.⁸⁶ L-istess imputat, Joseph Azzopardi, esebixxa faxxikolu ta' dokumenti, inkluż riċevuti originali mahruġa mill-*Għaqda Kooperattiva tas-Sajd Ltd* u mill-*Mediterranean Offshore Bunkering Co. Ltd*, rigward l-istess xiri ta' *fuel* minn Agostino Padre Ltd., liema dokumenti jikkonfermaw illi l-kumpanija tal-imputati kienet xtrat il-*fuel* erba' darbiet f'perjodu ta' madwar sitt

⁸³ DOK.GA1 a fol.182 et seq

⁸⁴ Xhieda a fol.49

⁸⁵ Mediterranean Offshore Bunkering Co. Ltd.

⁸⁶ DOK.YF11 a fol.153

xhur meta kienet qed topera l-lanċa, qabel seħhet l-ispezzjoni tad-Dwana u l-fuel dejjem inxtara għewwa Malta u dejjem minn fornitur awtorizzat.⁸⁷

M'hemmx dubju illi dak ix-xiri kien wiehed **leċitu u trasparenti**, kkorroborat minn evidenza dokumentarja inkonfutabbli li qatt ma giet ikkontestata mill-prosekuzzjoni.

iii) Illi skond din l-evidenza, l-aħħar xirja ta' diesel saret fid-9 ta' Novembru, 2013 meta nixtraw 18,500 litru ta' *gas oil*. Wara dik id-data, il-lanċa għamlet żewġ vjaġġi bejn l-14 u t-18 ta' Novembru u l-aħħar vjaġġ bejn is-27 u t-30 ta' Novembru. Espert forensiku, l-Inġinier Karl Briffa, li gie nkarigat biex jikkalkula l-konsum ta' *fuel* matul l-aħħar vjaġġ tal-'**Agostino Padre**', ddikjara illi l-konsum kien ta' ċirka 2206 litru.⁸⁸ Dak l-ammont huwa indikattiv tal-konsum tal-lanċa matul l-aħħar vjaġġ tagħha. Il-vjaġġ ta' qabel kien ftit itwal. Il-konsum ta' *fuel*, kif stmat skond id-dokumenti esebiti, meta mnaqqas mill-ammont mixtri fid-9 ta' Novembru, iwassal għal ċifra ta' madwar 13,000 litru, jiġifieri l-ammont dikjarat mill-imputati fid-dikjarazzjoni tat-30 ta' Novembru, mertu ta' dawn il-proċeduri.

iv) Illi l-Qorti tosserva wkoll illi fix-xhieda tiegħu, l-imputat Albert Tabone spjega illi għalkemm hu kellu r-rwol ta' segretarju ta' *Agostino Padre Ltd.*, l-irċevuti relatati ma' xiri ta' diesel kien jgħaddihom lil *accountant*. Hu spjega illi:

*"Le ma jgħaddux minn taht idejja jien kienu jiġu meta jinxtara d-diesel irċevuti u kont ngħaddihom fl-accounts u għandi kopji tal-accounts kollha ghax jien kont qabbadt accountant jiġifieri u kien jiehu hsieb kollox u kont ngħaddilu l-irċevuti u l-VAT returns u jagħmel kollox hu u jagħmel il-profit and loss tal-kumpanija u l-awditjar ukoll."*⁸⁹

Il-Qorti jidhrilha illi x-xhieda ta' dan il-professionist setgħet titfa' aktar dawl fuq l-operat tan-negozju tal-imputati u b'mod partikolari fuq id-dokumenti li kienu jissottomettu mal-awtoritajiet fil-kors normali tan-negozju tagħhom, liema dokumenti, skond l-imputat, kienu soġġetti għall-awditjar minn dan l-istess *accountant* professjonali. Isem dan il-professionist ma ssemmiex u ma ngabx bħala xhud.

B. Pussess ta' 'gas oil' tal-kuntrabandu

Il-prosekuzzjoni xliet lill-imputati talli xjentement kienu fil-pussess jew b'xi mod involuti fil-garr, twarrib, ħabi jew depożt ta' 28,920 litru ta' gas oil li minnhom

⁸⁷ DOK.JA a fol.596-609

⁸⁸ Inkjesta Maġisterjali DOK.KB4 a fol.329

⁸⁹ Xhieda a fol.635-636

13,989.3 litru irrizulta li kien illeċitu. Il-Qorti sejra telenka l-provi saljenti b'rabta ma' din imputazzjoni.

- i) L-operazzjoni tad-Dwana ġewwa ż-żona magħrufa bħala *Mifsud Veranda* fil-Marsa fejn kienu jitrakkaw bosta bastimenti privati bħal dak tal-imputati, skattat wara telefonata lid-Dipartiment b'informazzjoni dwar allegata attività ta' haqq ta' *fuel* illeċitu minn fuq xi bastimenti għal fuq trakk. Din l-informazzjoni wasslet għal spezzjoni minn *team* ta' uffiċjali tad-Dwana li marru fuq il-post fit-30 ta' Novembru, 2013. Mill-ewwel ġie osservat illi ma kienet għaddejja l-ebda attività ta' *offloading* ta' *fuel*. Dan il-fatt kien ikkonfermat mill-Kap Spettur tal-Infurzar, Carmel Attard, meta fis-seduta tas-27 ta' Frar, 2017 qal illi:

"L-ispettur Vella infurmani illi meta dawn waslu fuq il-moll ma kien hemm l-ebda attività għaddejja bejn iż-żewġ bastimenti."⁹⁰

- ii) L-Ispettur tal-Infurzar Jesmond Vella, li mexxa t-tfittxija, ikkonferma illi kienu sabu *pipe* nieżel minn fuq l-*Agostino Padre* u l-*Goldfinder* għal fejn *shed* tal-ħadid li go fih sabu l-vann *Isuzu*. Ix-xhud innota wkoll:

"Pero dan il-pipe ma kien ikkomunikat ma' l-ebda vettura indikata skond l-informazzjoni. Meta ttawwalna go din ix-shed tal-ħadid naraw il-vann imsemmi l-Isuzu..."⁹¹

Meta wasal fuq il-post sid il-vettura, cioè` Paul Bezzina, ikkowopera, fetah ix-shed u meta qalulu li kienet ser issir tfittxija, informa lill-uffiċjali dwar it-tank li kellu taħt ir-ramel fil-kaxxa ta' wara tal-vann. Hu spjega illi fiż-żewġ kompartamenti ta' dak it-tank kien hemm *sludge* u diesel u qal illi dak id-diesel kien haqq minn fuq il-*Goldfinder* li kienet id-dgħajsa tiegħu. Bezzina spjega wkoll illi dak ir-ramel kien se jiġi wżat f'xi appartamenti li l-istess Bezzina kien qiegħed jibni ġewwa l-Għarghur. L-ispettur ikkonferma illi Bezzina ikkoopera waqt li l-uffiċjali haqq *samples* mit-tankijiet tal-*work boat* u tal-vettura tiegħu. Imbagħad telgħu fuq l-*Agostino Padre* "peress li aħna kellna l-allegazzjoni li anke l-*Agostino Padre* li kienet ttrakkata mal-*Goldfinder* kien qed jinhatt id-diesel minn fuqha."⁹²

- iii) Il-Qorti tosserva illi l-metodu li permezz tiegħu ttieħdu daww is-*samples* kien pjuttost primitiv kif jidher mill-isjegazzjoni li ta l-istess Spettur tad-Dwana meta mistoqsi in eżami qal:

⁹⁰ Xhieda a fol.270

⁹¹ Xhieda a fol.393

⁹² Xhieda a fol.396

*"Dan niġbru samples go can tal-hadid, niġbru 3 samples ahna.....Dawn is-samples nissigillawhom, niehdu minn got-tankijiet diversi li ma jkunux interconnected daww niehdu separatament, jekk ikun interconnected niehdu mill-istess."*⁹³

Meta mistoqsi dwar kif ittiehdu 'fizikament' daww il-kampjuni, komplajispjega:

Xhud: *postijiet fejn stajna ahna. F'postijiet fejn ma stajniex ġejna assistiti ma niftakarx hux minn Pawlu Bezzina jew xi hadd minn tal-crew, però fil-prezenza taghna.*

Difiza: *U użajt u xi equipment biex hadtu d-diesel? Xi pompi, xi pajpijiet?*

Xhud: *pompi jew pajpijiet skond minn fejn ituna huma jew jghidulna li huma available huma dak il-hin.*

Difiza: *igifieri m'ghandkom equipment*

Xhud: *li ghandna ahna pompi zghar, li kellna dak iz-zmien pompi zghar minn daww li nuzaw nghidilhom jien tal-plastic*

Difiza: *intuzaw separatament ghall-kull sett? Intuzat l-istess pompa ghalihom kollha?*

Xhud: *mhuq dejjem tintuza l-pompa. Hafna drabi jtellghulek huma b'bott jew jifthulek valve u jgibulek container, qed tifhem? Titfa fih.*

Difiza: *eżattament kif sar, kull gbir ghal kull sample m'ghandnix?*

Xhud: *m'ghandix le."*⁹⁴

L-informazzjoni mnizzla mill-ufficjali tad-Dwana waqt it-tfittxija, dwar 'Items Withheld By Customs Officials Pending Investigation' ftit li xejn titfa' daww fuq minn fejn ittiehdu eżattament il-kampjuni li kellhom x'jaqsmu ma' l- '**Agostino Padre.**' Il-formola relattiva tiċcertifika biss is-segwent:⁹⁵

"Three (3) samples of fuel elevated from common outlet of inter-connected day tanks..."

u tikkwota n-numri tas-sigilli ghal kull kampjun, inkluż dak li, skond il-proċedura, ġie mogħti lis-sid. F'dan il-każ, wiehed mill-imputati, cioè Bezzina, kien preżenti u ffirmat għas-samples.

Meta l-espert tal-Qorti wettaq spezzjoni fuq il-bastiment fit-2 u fl-4 ta' Dicembru, 2013, sabiex jikkwantifika l-ammont totali ta' fuel abbord, reggħu

⁹³ Xhieda a fol.396

⁹⁴ Xhieda a fol.401

⁹⁵ **DOK.JV** a fol.407

ttieħdu *samples* godda u fir-rapport tiegħu innota illi *"Diesel samples were also taken prior to our survey however, we cannot comment on the method of sampling."*⁹⁶

Il-kampjuni li ttieħdu fil-preżenza tal-espert jidher li kienu dawk li ntużaw fit-testijiet xjentifiċi li saru sussegwentement minn espert iehor tal-Qorti, l-Professor Alfred Vella, sabiex jiġi determinat jekk dak il-*fuel* kienx ta' provvenjenza leċita jew le.

Il-Qorti tosserva illi kien ikun aħjar li kieku l-kampjuni li fuqhom saru t-testijiet xjentifiċi **ttieħdu darba a tempo vergine fl-istess data li fiha saret it-tfittxija** u qabel ma l-bastiment gie trasferit għal lok iehor fejn kellu jibqa' taħt sorveljanza tad-Dwana. L-uffiċjal tal-pulizija li skorta l-bastiment, xehed illi:

*"....kont inghatajt l-ordni biex nitla fuq il-vapur biex il-vapur jinqala minn Mifsud Verandas u jmur Ras Hanzir biex ikun jista' jkun monitored mill-uffiċjali tal-customs."*⁹⁷

Huwa minnu illi galadarba l-bastiment kien soġġett ta' inkjesta maġisterjali, il-Qorti tifhem illi kwalunkwe aċċess għalih kien kontrollat. Iżda l-prosekuzzjoni ma gabet l-ebda xhud jew prova oħra biex tispjega u tikkonferma kif kienet qieghda ssir is-sorveljanza tal-bastiment matul il-perjodu bejn it-30 ta' Novembru, 2013 u l-25 ta' April, 2014, meta tbattal mill-*fuel* kollu b'ordni tal-Maġistrat Inkwirenti wara li laqgħet talba għar-rilaxx tal-bastiment.

Dan qed jingħad b'mod partikolari in vista tal-fatt illi d-differenza bejn l-ewwel kejl li sar fil-bidu ta' Diċembru u t-tieni kejl li sar f'April, kienet waħda sostanzjali.

Il-Qorti tħoss li ukoll għandha tirrimarka illi tali **metodi pjuttost primittivi** m'għandhomx lok f'investigazzjonijiet ta' din ix-xorta fejn hu essenzjali li tiġi preservata l-evidenza materjali li fuqha mbagħad iridu jsiru t-testijiet kollha neċessarji u l-analiżi relattiva. Il-Qorti tittama illi, illum li għaddew tnax-il sena minn meta seħħ l-inċident mertu ta' dawn il-proċeduri, id-Dipartiment tad-Dwana investa f'apparat u metodi aktar sofistikati fil-ġbir ta' provi materjali tant kruċjali f'kawżi ta' din in-natura u dan, fl-aħħar mill-aħħar, fl-aħjar interess tal-ġustizzja. Jekk tali aġġornament ta' prattiċi għadu ma seħħx, il-Qorti tissolleċita lill-awtoritajiet relattivi sabiex jagħmlu dan mill-aktar fis sabiex l-investigazzjonijiet li jsiru taħt il-kappa tad-Dipartiment tad-Dwana dwar suspettati reati doganali, jingħataw doża

⁹⁶ Inkjesta Maġisterjali a fol.102

⁹⁷ Xhieda a fol.464

aktar qawwija ta' professjonalita` u b'hekk jitnaqqas id-dubju dwar l-affidabilita` o meno tar-rizultati forensiċi bbażati fuq il-kampjuni elevati minn uffiċjali tal-istess Dipartiment.

- iv) L-espert tal-Qorti inkarigat sabiex jikkwantifika l-ammont ta' diesel abbord l-*'Agostino Padre'* wettaq l-eserċizzju fl-ewwel *survey* fit-2 u fl-4 ta' Diċembru, 2013 ġewwa *Valletta Port*. L-espert irrelata illi l-bastiment kien mġhammar b'sitt tankijiet, oltre dak magħruf bħala *header tank* li kien jissupplixxi direttament lill-magna. Hu għamel stima tal-ammonti ta' *fuel* fid-diversi tankijiet. Għal fini ta' kjarezza u simplifikar, il-Qorti qieghda tirriproduċi l-konkluzjoni tal-espert:⁹⁸

<u>"Tank Description</u>	<u>Quantity in Litres</u>
<i>Starboard Forward</i>	3300
<i>Starboard Middle</i>	8000
<i>Port Middle</i>	6500
<i>Header Tank (assumed)</i>	100
<i>Total</i>	17,900"

Fl-istess rapport intqal illi "...the rest of the tanks diesel quantities were too low to be measured by the sight glass level and considered empty."⁹⁹

Il-Qorti tosserva illi l-inġinier tal-bastiment, Khaled Ibrahim Aly Assous, kien preżenti waqt dik is-*survey* sabiex jipprovdi kwalunkwe informazzjoni jew spjegazzjoni meħtieġa mill-espert tal-Qorti. Hawnhekk, il-Qorti tkompli tikkonferma r-rwol centrali li kellu dan il-membru tal-ekwipaġġ mhux biss fl-operat tal-bastiment iżda wkoll fl-informazzjoni li jidher li pprova matul l-investigazzjoni mertu ta' dawn il-proċeduri. Minkejja dan, huwa qatt ma ngab bħala xhud.

- v) Erba' xhur wara dak l-ewwel *survey*, l-istess espert ġie inkarigat biex biex jissorvelja l-hatt tal-*fuel* minn fuq il-bastiment *Agostino Padre* għal go tankijiet magħrufa bħala Intermediate Bulk Containers (IBCs) li kellhom jibqgħu ssiġillati u kustoditi fil-proprietà tal-Enemalta f'Birżebbugia. Għal darb'ohra, l-Qorti qieghda tirriproduċi r-rizultati tal-espert hekk kif preżentati fit-tieni rapport tiegħu lill-Maġistrat Inkwirenti: ¹⁰⁰

⁹⁸ Inkjesta Maġisterjali **DOK.KB1** a fol.100

⁹⁹ Inkjesta Maġisterjali **DOK.KB1** a fol.99

¹⁰⁰ Inkjesta Maġisterjali **DOK.KB2** a fol 281

<i><u>"Tank Description"</u></i>	<i><u>Quantity (Lts)</u></i>
<i>Port Forward</i>	<i>8880</i>
<i>Starboard Forward</i>	<i>9170</i>
<i>Starboard Middle</i>	<i>5300</i>
<i>Port Middle</i>	<i>5570</i>
<i>Total</i>	<i>28920"</i>

Il-Qorti fliet bir-reqqa dawn ir-rizultati u ma tistax ma tesprimix dubju dwar dawk li jidhru li huma **diskrepanzi li mkien fl-atti proċesswali ma sabet soluzzjoni għalihom**. Huwa minnu illi t-tieni kejl kien mistenni li jkun aktar preċiż peress illi l-likwidu kollu fit-tankijiet tal-bastiment kien imbattal. Izda jibqa' l-fatt illi huwa diffiċli għall-Qorti biex tirrikonċilja d-differenza sostanzjali ta' eluf ta' litri bejn kejl u iehor.

Il-Qorti tosserva ulterjorment illi l-prosekuzzjoni lanqas ma ppruvat remotament tispjega kif jew għaliex fl-ewwel rapport gie stmat illi t-tank 'Port Forward' kien vojt peress illi "diesel quantities were too low to be measured by the sight glass level," izda mbagħad meta tbattal l-istess tank erba' xhur wara, instab li kien fih 8,880 litru ta' diesel!

Skond ix-xhieda prodotta mill-prosekuzzjoni, il-bastiment kien ittiehed immedjatament lejn zona magħrufa bħala *Ras Hanžir*, f'Kordin, sabie x jibqa' "*monitored*" mid-Dwana.¹⁰¹ Għaldaqstant, il-Qorti tifhem illi ladarba l-bastiment kien maqbud mill-awtoritajiet doganali u waqt li kienu għadhom għaddejjin l-investigazzjonijiet kriminali, ma kellu jkun hemm l-ebda kambjament fid-distribuzzjoni ta' *fuel* fit-tankijiet. Anke jekk għall-grazzja tal-argument, ir-rizultati tal-ewwel *survey* kienu estimi, u għallhekk seta' kien hemm diskrepanza fil-qisien tal-volum, id-differenza li rrizultat fl-ammont totali ma kinitx wahda żgħira. L-istess espert inkarigat biex jissorvelja l-hatt tal-*fuel* u jikkwantifika l-ammont imbattal, iddikjara illi:

"It is noted that the amount of fuel discharged was 11,020 litres more than initial predicted amount on board as reported in our report...."¹⁰²

Jibqa' l-fatt illi in segwitu għal dawn ir-rizultanzi, il-prosekuzzjoni xliet lill-imputati talli allegatament għamlu dikjarazzjoni falza f'dokument li pprezentaw lid-Dwana. L-imputati kienu mixlija talli ddikjaraw li l-

¹⁰¹ Xhieda ta' PC Jurgen Muscat a fol. 463-465

¹⁰² Inkjesta Maġisterjali DOK.KB2 a fol. 281

bastiment kien qiegħed igorr 13,000 litru ta' *gas oil* meta fil-fatt, sussegwentement, fil-pussess tagħhom instab li kellhom 'xjentement' l-ammont ta' 28,920 litru, li minnhom 13,989.3 litru kien *gas oil* li fuqu ma tħallsux id-dazju u t-taxxi dovuti u għaldaqstant kienu qegħdin jaġixxu bi ksur ta' provvedimenti doganali.

- vi) Fattur li hasseb mhux ftit lill-Qorti jikkonċerna l-ammont ta' *gas oil* illi l-awtoritajiet tad-Dwana allegaw li '*irriżulta li kien illeċitu.*'

Mill-atti proċesswali jidher illi l-espert forensiku li kien inkarigat biex jikkwantifika l-ammont ta' *fuel* abbord il-bastiment, kif ukoll biex jissorvelja l-proċess ta' ħatt, wettaq l-inkarigu tiegħu u ta l-kejl wara l-ewwel u t-tieni *survey*, kif spjegat aktar 'l fuq. Espert forensiku ieħor analizza kampjuni meħuda minn dak l-istess *fuel* u wasal għall-konkluzjoni illi fi tliet tankijiet abbord l-**Agostino Padre** seta' kien hemm taħlit ta' *fuel* leċitu ma' *fuel* ieħor bil-kuntribandu.

Il-Qorti tosserva illi l-proċess huwa nieqes għal kollox minn spjegazzjoni dwar kif l-awtoritajiet tad-Dwana waslu għaċ-ċifra ta' 13,989.3 bħala dak l-ammont ta' litri li allegatament ma kienx leċitu. L-imputazzjonijiet isemmu biss illi dan l-ammont irriżulta '*wara analiżi.*' Izda snin wara l-qbid ta' dan il-*fuel* irriżulta illi l-materjal kien fih ammont ta' ilma u ħmieg.

Għalhekk tqum il-mistoqsija dwar kemm kien attwalment l-ammont ta' *gas oil* fit-taħlita. Meta l-awtoritajiet doganali kkalkolaw id-dazju u taxxa dovuti, huma bbażaw dak il-kalkolu fuq iċ-ċifra ta' 13,989.3 litru.¹⁰³ Tali dubju dwar l-ammont preċiż ta' *gas oil* allegatament illeċitu, jimpatta wkoll l-eserċizzju li trid tagħmel il-Qorti meta tiġi biex tikkalibra l-piena, f'każ ta' sejbien ta' ħtija.

Ikkunsidrat;

Illi fl-isfond ta' dawn il-provi, il-Qorti sejra tqis il-linja difensjonali tal-imputati li tippernja fuq żewġ argumenti prinċipali. L-ewwelnett, id-difiża ssostni illi l-lanċa kienet inxtrat mill-imputati ftit xhur biss qabel l-incident in kwistjoni, u kienu xtrawha "*billi hi*" jew aħjar, *tale quale*. Irriżulta mix-xhieda tal-istess imputati u mhux kontestat mill-prosekuzzjoni, illi fis-sitt xhur li kienet ilha għandhom, qatt ma kienu nfethu t-tankijiet fil-parti ta' taħt tal-lanċa fejn kien instab il-materjal, allegatament *fuel* ta' kuntribandu. Fit-tieni lok, id-difiża ssostni illi l-materjal li

¹⁰³ Xhieda a fol.308-312; **DOKCF** u **DOKCF1** a fol.314-315

tbattal minn ġo dawk it-tankijiet tal-lanċa fil-fatt ma kienx *gas oil* iżda *sludge* jew ahjar tahlita ta' diesel marittimu użat, ilma u ħmieġ generat waqt it-thaddim tal-magna antika tal-bastiment li kellha madwar erbgħin sena.

Wiehed mill-imputati, Joseph Azzopardi, spjega illi l-bastiment kien ilu xi snin abbandunat fil-port, bix-xaft maqtuġh. Meta ftehm u li jixtruh, waqqfu l-kumpanija *Agostino Padre Ltd* biex topera l-bastiment. Dik il-kumpanija ġiet registrata fid-9 ta' Mejju, 2013.¹⁰⁴ Il-lanċa ittiehdet għat-tiswijiet neċessarji fit-22 ta' April, 2013 u salpat minghand *Cassar Ship Repair Ltd* fit-13 ta' Mejju, 2013.¹⁰⁵ Ġimgħa wara, telqet fuq l-ewwel vjaġġ tagħha biex tittrasporta l-gaġeġ tat-tonn skond *charter contract* li l-operaturi tagħha kienu akkwistaw ma' "*Azzopardi tal-ħut*" li kellu jipprovdi l-fuel għal-lanċa sakemm kienet fuq il-baħar, kif fil-fatt seħħ skond ma jixhdu żewġ *bunker delivery notes* u *sales invoices* pprezentati bħala prova.¹⁰⁶ Wara dak l-ewwel vjaġġ, il-lanċa għamlet għaxar vjaġġi oħra ta' sajd ta' madwar tlett ijiem kull wiehed biex il-ħut jinbiegħ fuq is-suq lokali jew kien jiġi esportat lejn Ċipru.

L-imputat Azzopardi spjega illi bejn id-data li tlestew it-tiswijiet fuq il-lanċa u d-data meta nkriet biex tagħti servizz relatat mal-gaġeġ tat-tonn "...*ma kellniex cans biex naghmlulha l-maintenance li kien hemm bzonn.*"¹⁰⁷ Imbagħad wara dak l-ewwel kuntratt, id-dgħajsa għamlet madwar għaxar sajdiet fuq perjodu ta' hames xhur, kif ippruvat minn *records* tad-Dwana pprezentati in atti.¹⁰⁸ L-istess imputat xehed illi lanqas ma kellhom biżżejjed finanzi biex jagħmlu xogħlijiet ta' *maintenance* fuq it-tankijiet tal-bastiment u fil-fatt kienu jużaw biss tank wiehed għas-sajd.

*"Imma l-engineer kien jgħidli li meta nuza t-tankijiet certu tankijiet minn tad-dgħajsa d-dgħajsa qed tiqafli jgħidli ikun irid ibiddel il-filters tal-fuel kienu jithammgu."*¹⁰⁹

Mistoqsi dwar din il-problema, Azzopardi kompli jispjega:

*"Qatt ma solvejniha l-problema Dott dik kull ma kienet ilha għandna just hames xhur biss id-dgħajsa jgħidli qatt ma kellna flus biex ingibu lil xi had inaddaf it-tankijiet. Ahna konna nuzaw tank wiehed għas-sajd jgħidli l-oħrajn lanqas konna nagħtu kazhom."*¹¹⁰

¹⁰⁴ DOK.QT a fol.246

¹⁰⁵ DOK.PPZ a fol.625

¹⁰⁶ DOK.JA a fol.606-609

¹⁰⁷ Fol.586

¹⁰⁸ Fol.153

¹⁰⁹ Fol.590

¹¹⁰ Fol.590

L-imputat Paul Bezzina, li kien jagħmel xogħol ta' mekkanik fuq il-bastiment, spjega f'aktar dettal is-sistema mekkanika li biha kienet tiffunzjona l-lanċa, **Agostino Padre**. Spjega illi magna antika bħalma kienet dik tal-lanċa kienet tiġġenera aktar żejt użat u "ħmieġ" li ma setax jintrema fil-baħar għaliex inkella kien jikkontaminah. Għaldaqstant, dak l-iskart likwidu kien jingabar go tankijiet sabiex jiddisponu minnu ladarba jirritornaw fuq l-art. Rigward it-tankijiet go l-istiva tad-dgħajsa minn fejn ittiehdu l-kampjuni li allegatament kienu *gas oil* illegali, ix-xhud spjega li meta xtraw il-lanċa ma biddlux is-sistema tat-tankijiet.

"Ix-xhud: Le, ma biddilna xejn, aħna l-iktar li konna naħdmu għax ma kellniex ċans, bid-day tank tagħha.

Difiża: Xi jkun id-day tank?

Ix-xhud: Id-day tank huwa l-aktar tank li suppost iżżomm nadif biex il-magna tiegħu minnu, jkun it-tank tal-ġurnata. Imma l-bqija kolloxx kif kien kien baqa'. Aħna l-iktar li għafasna u konna fuqha biex għamilnielha x-shaft u l-affarijiet tagħha biex tmur għall-gaġġa."¹¹¹

Ix-xhud kompli jispjega illi sakemm saru t-tiswijiet neċessarji fuq ix-shaft tad-dgħajsa u ftit xogħlijiet oħra "għax ma kinitx ta' quddiem in-nies," iż-żmien kien għaddej u l-ispejjeż kienu qegħdin jiżdiedu waqt li s-sidien tal-bastiment kienu għadhom ma għamlu l-ebda qlieġ. Barra minn hekk, kien qed jagħfas iż-żmien biex toħroġ għall-gaġġ tat-tonn:

"Difiża: U allura t-tankijiet li rrefera għalihom l-espert tal-Qorti, mhux l-IBCs, ta' taħt.

Ix-xhud: it-tankijiet originali tiegħu.

Difiża: Dawk bihom vojta, bihom mimlija, bihom nodfa, bihom maħmuġa, d-dgħajsa kienet tiġi affettwata kif issalpa, kif ma ssalpax jew xorta oħra?

Ix-xhud: Ħa ngħidlek, ċertu materjal id-diesel ikun fih, per eżempju kellu t-tankijiet ta' quddiem daww lanqas qatt ma missejnihom għax inkallati, maħmuġin.

Difiża: X'tifhem biha?

Ix-xhud: Maħmuġin, jiġifieri mhux ħa ttihom lill-magna għax tieqaf hemm barra.

Difiża: U għalfejn ma battaltuhomx?

Ix-xhud: Għax ma kienx baqa' ċans ta' xejn eh, ma kienx baqagħlna xejn ċans. U hemm barra....u flus, u flus, u hemm barra kienet tiġi toħroġ ittina d-diesel jew l-AJD jew id-dgħajjes tat-tkarkir it-Taljani huma."¹¹²

¹¹¹ Fol.644

¹¹² Fol.645

Il-Qorti tosserva illi meta tbatall il-fuel kollu minn fuq il-bastiment f'April 2014, il-proċess kien pjuttost twil, kif jixhed il-filmat esebit in atti mis-*Scene of Crime photographer*¹¹³ Dan, fil-fehma tal-Qorti, jorbot mal-verżjoni tal-imputat Azzopardi meta xehed illi:

*"tawhom kedda biex fethuhom ghax kienu ssiġillati dawn snin qatt ma tnaddfu dawn it-tankijiet jiġifieri mbagħad hattew kollox id-diesel u l-ilma u kollox hadu."*¹¹⁴

Il-Qorti rat ukoll *invoice* relatata ma' xogħlijiet li twettqu fuq l-**Agostino Padre** ġewwa l-baċir ta' *Cassar Ship Repair Ltd*, liema xogħlijiet ġew kkonfermati taht ġurament minn rappreżentant tekniku tal-kumpanija.¹¹⁵ Dak id-dokument ma jindikax illi daww ix-xogħlijiet kienu jinvolvu t-tankijiet tal-bastiment u l-istess rappreżentant ikkonferma illi ma kinx saru xogħlijiet ulterjuri.

Analizi ta' fuel elevat mill-bastiment 'Agostino Padre'¹¹⁶

L-espert forensiku, il-Professur Alfred Vella, mahtur biex janalizza u jirrelata dwar ir-riżultati tal-analizi xjentifika li saret fuq kampjuni ta' fuel elevati minn fuq l-**Agostino Padre**, spjega l-preżenza ta' ċerti kimiċi li huma miżjudin mal-fuels bħala *fiscal markers* biex jimmarkaw it-tip ta' dazju li jkun tħallas fuq fuel partikolari.

F'dan il-każ l-espert ikkonkluda illi l-fuel fid-day tank, jiġifieri dak li jhaddem il-magna, kellu ammonti fin-norma ta' *National Marker* u l-kimika *Sudan Yellow* u kellu wkoll il-kolorant aħmar. Il-livell ta' kubrit kien ukoll fin-norma għal gas oil. Kollox kien jindika li dan kien 'gas oil duty rebate' provdut regolarment għal użu minn ċerti utenti, fosthom sajjieda.

Il-fuels li nstabu fit-tankijiet *Starboard Middle (A)*, *Port Middle (B)* u *Starboard Forward (C)* kellhom il-kolorant aħmar, konċentrazzjoni hafna ogħla milli suppost ta' *Sudan Yellow* u konċentrazzjoni hafna inqas milli suppost ta' *National Marker*.

Għalhekk l-espert ikkonkluda illi:

"Fl-opinjoni tal-esponent, dawn il-fjuwils ma kienux konformi fil-kontenut ta' fiscal markers li suppost ikun fihom skont il-liġi u b'hekk jidher li kienu fjuwils kuntrabandu.....B'hekk jidher illi l-gas oil fil-kampjuni A,B u C li nstabu fuq l-Agostino Padre setgħu kienu ġew kontrafatti sabiex jidhru bħallikieku fihom il-fiscal markers kompatibbli ma' 'gas oil duty rebate' billi gas oil li kien fih in-National Marker, e.g. gas oil duty paid jew anke gas oil duty rebate, ġie miżjud b'ammont ta' gas oil li fuqu ma kienx tħallas dazju u li ma kienx fih ebda fiscal markers u din it-taħlita ġiet

¹¹³ Inkjesta Maġisterjali **DOK.PC3** a fol.264 et seq

¹¹⁴ Fol.588-589

¹¹⁵ **DOK.PPZ** a fol.625 u **DOK.PPZ1** a fol.626

¹¹⁶ Inkjesta Maġisterjali **DOK.AV1** a fol.21 et seq

iddożata bil-kolorant aħmar u bis-Sudan Yellow, liema doża ta' Sudan Yellow kienet kbira wisq."¹¹⁷

Fir-rapport tiegħu, l-espert forensiku jikkonkludi illi l-kampjuni A, B u C “*setgħu kienu ġew kontrafatti*” u **mhux li fil-fatt ‘kienu kontrafatti.**’ Jgħid ukoll illi **seta’** kien hemm taħlit ta’ *fuel* leċitu ma’ *fuel* kuntrabandu u hu proprju hawnhekk illi l-Qorti se tagħmel referenza għal dak li xehed rappreżentant tal-Enemed.

Fis-seduta tad-9 ta’ Marzu, 2020, Alexander Delia, bħala *stock controller* mal-Enemed, spjega illi b’ordni tal-Qorti, il-*fuel* li kien inhatt minn fuq il-bastimenti **Agostino Padre** u **Goldfinder** u li kien mahżun f’ *intermediate bulk containers (IBCs)* ġewwa installazzjoni ta’ l-Enemalta Petroleum Division, kien trasferit go *stock tank* kbir peress illi l-IBCs kienet qed issirilhom hsara.

Sussegwentement, dan id-diesel inhareġ biex, fuq direzzjoni tal-Qorti kif preċedentement preseduta, jiġi mahruq bħala *heating fuel* ġewwa sptarijiet pubbliċi u entitajiet sportivi. Dettalji dwar il-proċess kollu sa minn meta ġie konfiskat il-prodott mill-awtoritajiet doganali sa meta ġie skartat, kienu spjegati f’ dokument redatt mit-*terminal manager* tal-Enemed Co. Ltd., l-Inġinier Adrian De Marco¹¹⁸

L-istock controller qal illi l-*fuel* irriżulta li “*kien hemm xi heaters li ma kienux tajbin biex jinharraq għal ċertu prodott. U kellu jiġi diluted bi prodott iehor.*”

In kontro-eżami, ix-xhud ikkonferma:

*“Li nista ha nghidu viżwalment, kien hemm ammont konsiderevoli ta’ ilma u anki ta’ ħmieġ. Jigifieri anki waqt il-process mill-IBCs għall dan l-istock tank bdejn insibu certi affarijiet li bdew jiggamjaw il-pompa.”*¹¹⁹

Il-Qorti tosserva illi din l-ispjegazzjoni tagħti aktar sostenn lit-teżi tad-difiża illi l-likwidu li nstab fit-tankijiet abbord l-**Agostino Padre** ma kienx dak il-*gas oil* bħalma kienet qed tallega l-prosekuzzjoni, iżda *sludge* b’ammont ta’ *fuel* mħallat miegħu, ħmieġ ippompjat mill-qieġ tad-dgħajsa u b’kontenut konsiderevoli ta’ ilma, tant li biex jintuża bħala *heating fuel* kellu l-ewwel jgħaddi minn proċess ta’ ‘*de-watering*’ kif spjega u kkonferma r-rappreżentant tal-Enemed.¹²⁰

Fid-dawl ta’ dawn ir-riżultanzi proċesswali, il-Qorti ma tħosshix moralment konvinta illi l-prosekuzzjoni rnexxielha tipprova l-każ tagħha sal-grad ta’ lil hinn minn kull dubju raġjonevoli. Il-Qorti tqis illi salv il-*fuel* li kien fid-*day tank* li kien totalment kompatibbli man-norma u mixtri minn proveditur awtorizzat skond riċevuti esebiti in atti, **in-natura tal-materjal likwidu li nstab abbord il-bastiment in kwistjoni, hija tassew dubjuża.** Mill-assjem tal-provi u ċ-ċirkostanzi tal-każ

¹¹⁷ Inkjesta Maġisterjali DOK.AV1 a fol.29

¹¹⁸ DOK.AD a fol.458

¹¹⁹ Xhieda a fol.453-455

¹²⁰ Xhieda a fol.456

jidher illi t-tankijiet fil-qiegh tad-dghajsa kienu ilhom ma jinfethu u ghalhekk hija attendibbli l-verżjoni tal-imputati meta jghidu li ma kien sar l-ebda xoghol fuq dawk it-tankijiet matul is-sitt xhur li kienu ilhom li xtraw il-bastiment. Huma spjegaw illi ż-żmien kien limitat wisq u barra minn hekk kienu diġà nefqu l-eluf biex isewwu x-xaft maqtuġh li minghajru ma setghux joperaw l-bastiment.

Il-Qorti tosserva, inoltre, illi skond dokument ipprezentati in atti, l-bastiment kien antik, mibni fil-Belġju fl-1980 u ghalhekk b'magna li kienet tgħodd 'il fuq minn tletin sena fiż-żmien meta sehh l-inċident mertu ta' din il-kawża. Dan id-dokument ufficjali pprezentat mill-Assistent Registratur fir-Reġistru tal-Bastimenti Merkantili tal-Bandiera Maltija fi Transport Malta, jagħti informazzjoni dwar l-ghamla, il-qies, il-magna, il-pajjiż u s-sena tal-manifattura kif ukoll is-sena meta l-bastiment gie registrat f'Malta.¹²¹ Kien mġhammra b'sistema pjuttost kumplessa ta' tankijiet fl-istiva li biex jitbattlu kienet tinhtieg operazzjoni fit-tul, bl-użu ta' pajpijiet u pompi hekk kif jixhdu sett ta' ritratti u filmat tal-proċess miġbura fl-inkjesta magisterjali. Il-fatt li l-magna kienet antika hafna kien ifisser illi kienet tiġġenera aktar skart likwidu, kif spjega l-imputat Paul Bezzina li, bħala mekkanik, kien jiehu hsieb il-*maintenance* tal-**Agostino Padre**.

Ix-xjenza

Il-prosekuzzjoni xliet lill-imputati kolleġġjalment talli "*xjatement*" kellhom pussess ta' 28,920 litru *gas oil* li minnhom 13,989.3 litru "*irrizulta li kien illeċitu*" u dan bil-hsieb li jiġi ffrodat il-Gvern mid-dazju u taxxa dovuti.

Il-provi jindikaw illi x-xiri ta' *fuel* u provvisti ohra għal-lanċa kien isir mill-imputat Joseph Azzopardi. Fix-xhieda tiegħu hu spjega illi kien dejjem jixtri l-*fuel* skond it-talbiet li kien jagħmillu l-kaptan li kien imexxi l-ekwipaġġ u l-operat tal-lanċa fuq il-baħar. Ix-xhud spjega wkoll illi meta l-**Agostino Padre** harget mill-baċir fejn kienu hađuha għat-tiswija u qabel ma marret fuq l-ewwel vjaġġ għall-gaġeġ tat-tonn skond kuntratt ta' *charter* ma' "*Giovann tal-Mare Blu*," kien l-istess kuntrattur li pprovda l-*fuel*:

*"Inkrejna ma' Giovann tal-Mare Blu u mela d-dghajsa fuq li kien hemm u ma nafux x'kien fiha d-dghajsa xejn, tfajtilha 2000 litru diesel got-tank biss u mbagħad x'hin dahlet mill-gaġeġ tat-tonn ahna ma kellniex flus hux jigifieri, hallasna lil min kellna nhallsu u d-dghajsa telqet ghas-sajd l-ewwel sajda u għamlet għaxar sajdiet. L-ircevuti tal-fuel qeghdin għandi kollha mhallsin jiena kont incempel il-Fisheries u l-Fisheries tibghatli l-kuntrattur bid-dwana magħha, mlejt got-tankijiet tad-dghajsa u dak kollox jigifieri bħala materjal ahna kollox iddikjarat."*¹²²

¹²¹DOK.MS a fol.239

¹²²Xhieda a fol.586

Il-Qorti tqis illi din il-verżjoni tal-imputat kienet waħda attendibbli aktar u aktar meta tqis illi l-ghada li saret it-tfittxija tad-Dwana f'Mifsud Veranda, l-istess imputat mar volontarjament għewwa l-uffiċju tal-*Economic Crime Unit* u ppreżenta lill-uffiċjal investigatur sett ta' riċevuti u dokumenti oħra bħala prova illi l-*fuel* li hu personalment kien xtara għall-bastiment tagħhom kien akkwistat b'mod leċitu mingħand proveditur awtorizzat f'Malta.¹²³ Meta mbagħad għażel li jixhed quddiem din il-Qorti kif preseduta, l-istess imputat ikkonferma:

“Avukat: Jigifieri d-diesel inti hallast biss dawk l-irċevuti.

Xhud: Iva dawk. Dawk iva.

Avukat: Il-kaptan qatt ma talbek flejjes?

*Xhud: Le, le, le qatt ma talabni flus.”*¹²⁴

Dan l-imputat sostna illi hu dejjem xtara l-*fuel* regolarment skond il-proċedura stabbilita mill-awtoritajiet doganali u skond dak li *Agostino Padre Ltd* kienet intitolata għalih f'termini ta' kwota stabbilita mid-Dipartiment tas-Sajd, minn sena għal sena. Għalhekk, l-imputat qal illi hu ma kellu l-ebda għarfien li kien qiegħed b'xi mod jevadi t-taxxa.

Rigward il-ko-imputat Albert Tabone, il-Qorti tosserva illi mill-provi jirrizulta illi dan ma kienx involut fl-ebda xiri ta' *fuel* iżda kien biss jirċievi l-irċevuti mingħand siehbu fin-negozju, cioè Azzopardi, biex jgħaddihom lill-*accountant* li hu kien inkariga biex “jieħu *ħsieb* kollox.”¹²⁵

Tabone kiteb “lill-Kummissarju,” li l-Qorti tifhem li kienet referenza għall-Kummissarju tal-pulizija, sabiex isaqsih dwar il-każ, meta l-bastiment tagħhom kien ilu maqbud xahrejn u għalhekk ma setgħux iwettqu ftehim ieħor ta' *chartering* li kellhom. Meta mistoqsi dwar l-ammont ta' *fuel* misjub abbord il-bastiment, Tabone ikkonferma dak li kien qal Azzopardi u spjega:

*“Ara meta jiġi mitlub kemm hemm diesel fuq il-vapur il-Kaptan jew ic-Chief Engineer jagħmlu l-estimi fuq il-vapur, għaddewhom mingħalija lil Joseph Azzopardi u hu għamel l-istatement ta' kemm hemm fuq il-vapur li hija proċedura normali fuq kull vapur jiġifieri.”*¹²⁶

It-tielet ko-imputat, Paul Bezzina, kien mekkanik li kien jagħmel xogħol ta' *maintenance* fuq il-lanċa u għalhekk seta' jispjega aħjar is-sistema mekkanika li biha kienet tithaddem l-*Agostino Padre*. Spjega wkoll illi matul vjaggi fit-tul għal

¹²³ DOK.JA a fol.596 *et seq*

¹²⁴ Xhieda a fol.591

¹²⁵ Xhieda a fol.635

¹²⁶ Xhieda a fol.635

xogħol relatat mal-gaġeġ tat-tonn, il-lanċa kienet tircievi aktar *fuel* skond l-istess ftehim mal-kuntrattur, ċertu “Azzopardi”:

“Difiża: U kif kienet il-proċedura jiġifieri? X’kien jagħmel il-kaptan? Jew inti kont tagħmilha?

Ix-Xhud: Le, le, aħna l-kaptan, kollox fil-kaptan.

Difiża: X’jagħmel il-kaptan?

Ix-xhud: Kien jiġi l-laneċ ta’ Azzopardi, jitrakkaw magħna, u kienu jtuh il-fuel eh għax hi ma kellhiex fuel biex tagħmel sittin ġurnata straight jew hamsin ġurnata straight.”¹²⁷

Meta rinfacċat bl-allegazzjoni tal-Kontrollur tad-Dwana dwar pussess ta’ *fuel* bla permess, ix-xhud ċaħad u spjega:

*“Isma’ mela jiena fil-verita` lanqas naf għalxiex qegħdin hawn, fil- verita`, għax din normali din il-biċċa tax-xogħol, imma dak iż-żmien hekk fettillu tad-Dwana, eh, jew hekk fettillu tad-Dwana.”*¹²⁸

Għaldaqstant, l-imputati argumentaw illi huma ma kellhomx ix-xjenza illi l-materjal abbord il-bastiment kien irregolari.

Ikkunsidrat ulterjorment,

Illi ir-rekwiżit tax-xjenza f’ċerti reati taħt l-Ordinanza tad-Dwana gie trattat fid-dettal f’numru ta’ deċiżjonijiet tal-Qrati tagħna. Kif gie ritenut mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Anthony Callus**:¹²⁹

“Hekk fis-sentenza ta’ din il-Qorti diversament preseduta fil-kawza fl-ismijiet “Il-Pulizija vs. Victor Calleja” [24.8.1990] gie ritenut hekk :-

“Il-Qorti rat is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet “Il-Pulizija vs. Anthony Mifsud u George Grima “ deciza fit-12 ta’ Gunju, 1989 ”

“Fid-dawl ta’ dak li fuq inghad, din il-Qorti jidhrilha li l-pozizzjoni legali tista’ tigi enuncjata hekk :-

“Kazijiet taht l-artikolu 62:

“Il-Ligi ma tuzax il-kelma xjentement fil-paragrafi kollha ta’ dan l-Artikolu.”

“Min jimporta oggetti li l-importazzjoni tagħhom hi projbita, min jizbarka tali oggetti, min iwarrab oggetti mportati qabel jigu ezaminati mill-ufficjal inkarikat

¹²⁷ Xhieda a fol.646

¹²⁸ Xhieda a fol.647

¹²⁹ Per Onor. Imħallef Joseph Galea Debono, Appell Numru.92/2005

mid-Dwana, huwa awtomatikament passibli minghajr il-htiega tal-prova tax-xjenza.”

“Hawn il-prosekuzzjoni trid tipprova l-fatti materjali kif jinkwadraw ruhhom taht dawn il-paragrafi.”

“M’hemm bzonn lanqas li fil-kazijiet specifici l-imputat kien jaf li l-importazzjoni kienet projbita. Gie deciz li din hija kwistjoni ta’ ligi u mhux ta’ fatt. Ara f’dan ir-rigward is-sentenza ta’ din il-Qorti fil-kawza Pulizija vs. Raymond Debono deciza fit-28 ta’ Lulju, 1988.”

“Paragrafi ohra, pero’, jirrikjedu ix-xjenza. Dawn huma s-subincizi (e) sa (i) tal-istess artikolu 62.”

“Taht il-paragrafu (f) per ezempju, il-prosekuzzjoni trid tipprova li l-imputat agixxa xjentement biex a) laqa’ etc. ghandu l-oggetti in kwistjoni b) li tali oggetti ghandhom l-importazzjoni projbita jew limitata, c) jew tali oggetti kienu zdazjati , d) jew li tali oggetti kienu gew imwarrba minghajr hlas ta’ dazju mill-postijiet imsemmija fl-istess subinciz.”

Kif qalet il-Qorti fil-kawza kontra Mifsud, jekk il-prosekuzzjoni tipprova li l-appellant zamm ghandu jew laqa’ ghandu oggetti li fuqhom ma thallasx dazju b’daqshekk ma tkunx issodisfat il-vot tal-ligi billi tkun trid tipprova wkoll li l-imputat agixxa xjentement, altrimenti l-kelma xjentement tkun qeghda fil-ligi ghal-xejn.”

“Il-prova tax-xjenza naturalment twassal sal-grad li l-appellant kien jaf jew ma setax ma kienx jaf, li l-oggetti li nstabu ghandu kienu ta’ natura ta’ dawk imsemmija fil-paragrafi rilevanti tal-kap. 37”

Umbaghad fl-Appell Kriminali “Il-Pulizija vs. John Mary Deguara” [7.9.1990] gie deciz li: -

“Hu l-oneru tal-prosekuzzjoni li tipprova x-xjenza.” u “.....huwa zbaljat li wiehed japplika l-principji tal-Artikolu 77 tal-Kap.37 meta l-appellant ma tax l-eccezzjonijiet rizultanti taht tali artikoli .”

Fl-Appell Kriminali “Il-Pulizija vs. Carmel sive Charles Azzopardi” [22.9.1993] fejn id-difiza ssollevat in-nuqqas ta’ xjenza u ta’ mens rea tal-imputat fil-partecipazzjoni tieghu fir-reat lilu addebitat gie ritenut li: -

“Jigi osservat immedjetament rigward dan il-punt li huwa strettament ta’ natura legali , illi f’kazijiet precedenti fejn l-istess punt inqala’ u gie deciz , il-pozizzjoni illi hadet din il-Qorti kienet fis-sens li dak illi kien gie deciz mill-Imhallef Harding, President ta’ din il-Qorti fl-24 ta’ Novembru, 1945 in re. ‘Il-Pulizija vs. Anthony Preca’, fejn , ghall-fini tal-ispostament tal-oneru tal-prova minn fuq il-Prosekuzzjoni ghall-fuq l-imputat , kienet saret distinzjoni importanti bejn il-kaz fejn l-imputat ikun l-importatur u l-kaz l-iehor fejn l-imputat ma jkunx il-komplici tieghu imma jkun assista fl-iskarika tal-merkanzija. F’dik is-sentenza, li giet imbaghad sussegwentement segwita b’diversi sentenzi ohra fosthom dik in re “Il-Pulizija kontra Joseph Farrugia” deciza minn din il-Qorti fis-7 ta’ Jannar, 1991 ,

kien gie deciz li ghalkemm huwa veru li skond il-ligi f'akkuza ta' pussess ta' oggett li dwaru ma jkunx thallas id-dazju , il-prova li d-dazju kien thallas ghandha ssir mill-imputat , cio' nonostante fil-materja ghandha ssir distinzjoni bejn il-kaz fejn l-imputat huwa l-importatur ta' dak l-oggett jew il-komplici tieghu jew l-esekutor immedjat tal-att ta' kuntrabandu u l-kaz li l-imputat ikun haddiehor . F'dan l-ahhar kaz jinhtieg ghalil-kontravvenzjoni ir-rekwizit tax-xjenza , igifieri li l-imputat kien jaf jew messu ragjonevolment ikun jaf li d-dazju dwar dak l-oggett ma jkunx gie imhallas."

u

"....ghaldaqstant meta c-cirkostanzi juru li l-imputat kellu ragjonevolment jahseb li id-dazju fuq oggetti minnu possedut ma kienx thallas , kellu r-rekwizit ta' dik ix-xjenza u allura huwa hati tal-kontravvenzjoni lilu addebitata. Diversament huwa ezenti minn kull htija min ma kienx jaf u ma setax ragjonevolment ikun jaf li d-dazju ma kienx thallas jew min kien mic-cirkostanzi gustifikat jahseb li id-dazju thallasWiehed pero ' jrid joqghod attent f'sitwazzjoni simili billi ma jispostax l-ordni tal-logika ta' kif ghandhom isiru l-affarijiet u ma jinqabadx f'nasba ta' spostament ta' ragonament pseuodologiku....Skond din il-Qorti l-ordni li ghandu jigi segwit huwa illi ghandu jigi stabilit l-ewwel u qabel kollox , x'tip ta' attivita' kienet qed issir mill-appellant . Ghal dan il-fini, din il-Qorti jidhrilha li originarjament il-prova inizjali illi l-imputat kien jew l-importatur ta' l-oggetti, jew il-komplici ... jew li almenu kellu element ta' konoxxenza ta' dak li kien qieghed isir, tinkombi fuq il-prosekuzzjoni , imbaghad una volta stabilit dan , cioe' li jew kien l-importatur jew kien il-komplici jew li kien fi kwalunkwe kaz jaf x'inhu jigri , l-oneru tal-prova jinkombi fuq l-imputat fit-termini tal-ligi . Pero' inizjalment kif inghad, il-prova trid issir mill-Prosekuzzjoni." (sottolinjar tal-Qorti)

Illi dan l-insenjament u din id-distinzjoni gew segwiti minn din il-Qorti diversament preseduta fil-kawza "Il-Pulizija vs. Francis Xavier sive Franco Borg" [23.9.1994] fil-kaz ta' pussess ta' oggett li dwaru ma jkunx thallas id-dazju bi ksir tal-paragrafi (g) u (h) tal-Artikolu 62.

Dejjem dwar dan l-element tax-xjenza din il-Qorti esprimiet ruha hekk fl-Appell Kriminali: "Il-Pulizija vs. Louis Frendo" [12.3.1999]: -

"...dan ir-rekwizit ifisser li meta wiehed jikkonsidra c-cirkostanzi kollha relattivi u partikolari ghall-kaz, dawn l-istess cirkostanzi ghandhom ikunu bizzejjed fihom infushom biex juru li f'dak il-kaz , il-possessur tal-oggetti in kwistjoni kien jaf , jew messu ragjonevolment ikun jaf minn daww ic-cirkostanzi , li d-dazju/levy fuq daww l-oggetti ma kienx imhallas . Din hi t-tifsira ta' dan ir-rekwizit tax-xjenza fl-imsemmija artikoli tal-Kap.37." (sottolinjar tal-Qorti)

Fid-dawl ta' dan l-insenjament ġurisprudenzjali u fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, il-Qorti ma tistax tasal sabiex b'konvinċiment morali tikkonkludi illi l-prosekuzzjoni ppruvat il-każ tagħha sal-grad rikjest mil-ligi.

Wara li fliet bir-reqqa l-provi kollha, inkluż dokumenti u xhieda ta' bosta uffiċjali tad-Dwana li investigaw il-każ, ir-riżultati tal-esperti forensiċi kif ukoll it-testimonjanzi tal-imputati nfushom, din il-Qorti tistqarr illi ċerti diskrepanzi inspjegabbli fil-provi mressqa mill-prosekuzzjoni, joħolqu dubju raġonevoli u tali dubju, in omagħ tal-prinċipju *in dubio pro reo*, għandu jiffavorixxi lill-imputati.

Filwaqt li l-Qorti tqis illi l-verżjoni tal-imputati kienet konsistenti u l-linja difensjonali tagħhom suffiċjenti sal-grad tal-probabbli, ma tħossx illi tista' tistrieħ fuq il-provi mressqa mill-prosekuzzjoni biex tasal għal sejbien ta' htija.

Hemm diversi indizji li jsaħħu t-teżi tad-difiża u joħolqu dak id-dubju li l-prosekuzzjoni ma rnexxilhiex tegħleb. Fost dawn hemm id-diskrepanza sostanzjali bejn l-ewwel u t-tieni kejl tal-materjal likwidu abbord il-bastiment *de quo* kif ukoll it-testimonjanza ta' rappreżentant tal-Enemed li kkonferma illi f'dak il-materjal likwidu kien hemm ammont ta' ilma u ħmieġ u dan jikkorroborra t-teżi tad-difiża illi l-allegat *gas oil* 'illeċitu' kien fil-fatt tahlita ta' *fuel*, ilma u ħmieġ generat mit-tħaddim tas-sistema mekkanika tal-bastiment.

Hemm imbagħad in-nuqqas ta' testimonjanza tal-ekwipaġġ, partikolarment tal-inġinier u tal-kaptan, kif ukoll nuqqas ta' evidenza rigward kif kien "*monitored*" il-bastiment mill-mument li seħħ il-qbid tiegħu mill-awtoritajiet doganali, partikolarment tul il-perjodu ta' erba' xhur bejn l-ewwel u t-tieni kejl tal-*fuel* abbord, aktar u aktar meta rriżultat diskrepanza qawwija fil-kejl.

L-addebitu tar-reċidiva

Rigward l-aggravju tar-reċidiva fil-konfront tal-imputat Paul Bezzina, għadarba l-Qorti mhux qed issib htija fuq l-imputazzjonijiet attribwiti lilu, l-imputat qed jiġi liberat minn din l-imputazzjoni.

Konfiska

Illi l-bastiment **Agostino Padre** kien ġie rilaxxat fuq ordni ta' din il-Qorti, kif preċedentement preseduta, wara talba tal-imputati u wara li ddepożitaw *bank draft* għas-somma ta' €50,000, liema somma kienet tirrappreżenta u tissostitwixxi l-istess bastiment maqbud ai termini tal-Artiklu 72(7) tal-Ordinanza tad-Dwana, Kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta. Sussegwentement, fit-13 t'April, 2023 l-istess Qorti laqgħet rikors tal-Kummissarju tat-Taxxi u ordnat ir-rilaxx ta' dik is-somma

ta' €50,000 li ssostitwiet il-bastiment, favur id-Direttur Ġenerali tad-Dwana/Kummissarju tat-Taxxi.¹³⁰

Illi fil-15 ta' Mejju, 2018, din il-Qorti, kif preċedentement preseduta, laqgħet talba tas-soċjetà Enemed Co. Ltd. u ordnat lill-istess soċjetà biex tiskarta l-*fuel* mertu ta' din li-kawża, wara li qieset illi l-konservazzjoni tal-prova dwar dan il-*fuel* saret b'mod komplessiv u skond il-Ligi.¹³¹

Fid-dawl tas-suespost, il-Qorti għet prekluzja milli tordna l-konfiska tal-oġġetti mertu ta' dawn il-proċeduri kif imposta skond il-Ligi.

Decide

Għaldaqstant, fid-dawl tas-suespost il-Qorti qed tillibera lill-imputati minn kwalunkwe htija u piena.

Dr. Donatella M. Frendo Dimech
Maġistrat

¹³⁰ Fol.574

¹³¹ Fol.384 u **DOK.AD** a fol.458-459